Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 105 — 5/17 ՅՈՒՆԻՍ 1898 — 28 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1316 — ՈՒՐԲԱԹ

درعلیه ده غلطه ده (ماسیس) غزتهسی اداره‌خانهسنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 20 Ֆրանկ.
» » » վեցամսեայ. 20 »
Գրամի փոխարէն [illegible] փուլ կ'ընդունուի, 115 զրուշ [illegible] 100 գրուշի հաշուով:
Տեղական [illegible] բաժանորդներուն [illegible] գիրաքեր:
Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Անգլիա Նիկէրի խնդրին լուծմամբ Ֆրանսայի հետ աւելի բարեկամական յարաբերութեանց մէջ մտած ըլլալով, կը յուսացուի որ միջամտութեան գաղափարը հեռաձգուած զօրանայ, Բուսպայի գործը անուշ տեղը կապելով՝ քիչ ու շատ հաշտութիւն մը ձեռք բերելու համար։ Ինչ որ ալ կասկածուի, Ամերիկայի ուժերուն վրայ ինչ գաղափար ալ որ կազմած ըլլանք, անտեղի չէ ենթադրել թէ Եւրոպայի ձայնին յօժարակամ պիտի լսէ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը, բաւական է որ պատերազմէն առաջ ինչ պայմաններու վրայ որ կը խօսուէր, պատերազմէն վերջը կատարուին անոնք։ Սպանիա առաջին միջամտողին խնարհ ծառան է։ դուրսէն ձայնի մը, չշուկի մը միայն կը սպասէ զէնքնկէց ըլլալու համար։ այդ ձայնը կը յապաղի, և Սպանիա չունի տակաւին բարոյական արիութիւնը ձայնատուր ըլլալու, սակայն այս անգամ հաշտութիւն կամ միջամտութիւն մը խնդրելու համար։ Ըսել չէ թէ Սպանիա բոլորովին պարտուած է արդի պարագային մէջ, բայց ինչ որ մնացուցա ապագային կրնայ տեղի ունենալ, ճշմարտապէս հայրենասէր Սպանիացիները պէտք է փափաքին հաշտութիւնը օր առաջ ձեռք ձգելու։ Արդէն իսկ երկու ամիս տեւող պատերազմը կրնայ շատ դիւրաւ 4-5 ամիսի բարձրանալ, և տակաւին այս ժամանակամիջոցին վերջին ալ Ամերիկա կրնայ գործ ունենալ Սպանիոյ հետ, բայց ընդդիմութիւնը որքան ուժգին ըլլայ, հաշտութեան պատահական պայմանները այնքան կարծր և անտանելի կ'ըլլան։ Մենք պատերազմէն առաջ խաղաղութեան պահպանումը ջատագովելու հակամէտ կուսակցութեան կարծիքները կը ներկայացնէինք մեր ընթերցողներուն, բայց անգամ մը որ պատերազմը սկսաւ, մեզի կ'ինկնար նախապատրաստել ամէնուն հետ Սպանիոյ հաւանական պարտութիւնը, զոր դուշակելու համար Հորոյի հանճարը պէտք չէր անպատճառ։ Ինչ որ սակայն չէինք կրնար ընել, այն տեսակ մը հեգնութիւնը և թերեւսամիտ տեսութիւններն էին, որոնցմով իրրեւ արհամարհելի քանակութիւն մը ցոյց կը տրուէր այն ընդդիմութեան չափը՝ զոր Սպանիա կրնար հանել իր զօրաւորագոյն հակառակորդին դէմ։ Տրամաբանական պակաս մըն էր այս, զոր պատերազմի պատմութեան մէջ չէ միայն որ ցոյց կուտայ մեր ընդդիմախօսը, Հորոյ։

* * *

Երբ Եւրոպայի դահլիճները կը փափաքին, կամ ինչպէս կը կարծուի, արդէն իսկ սկսած են երկու կռուողներուն մէջ հաշտութիւն դոյացնելու ազդեցիկ միջոցներուն վրայ խորհիլ, երեւակայական երկիւղ մը կարծես յարատեւ կը մնայ Եւրոպայի մէջ, այնպէս որ Ֆրանսա իր նաւային ուժերը աւելցնելու նոր ծրագիր մը կը չունէ, իսկ Գերմանիա ցամաքային ահեղ ուժերը բազմապատկելու համար կը խորհի նորակազմ Բայլիթակին վարկերու նոր ծրագիր մը ներկայացնել։ Շեմակը, ընդհանուր խաղաղութիւնը պահպանելու համար դէբրանց մեթոտ մըն է այս, որուն հետեւութիւնը պիտի ըլլայ վերջի վերջոյ ծովային այնպիսի զօրութիւն մը ստեղծել ցամաքային Եւրոպայի մէջ, որ կարենայ ի հարկին դիմադրել Մեծ Բրիտանիոյ ուժերուն։ Եւ իրաւունք եթէ այսպէս ամէն տարի Ֆրանսա, Գերմանիա և Ռուսիա մեծամեծ չափերով աւելցնեն իրենց մարտանաւերը, պիտի գայ ժամանակ որ անդրլիական հսկային հանդէպ երեւակայուած ծովերու առասպելական երկիւղը իր սաստկութենէն շատ բան պիտի կորսնցնէ, միշտ ի վնաս թագուհիին տիրապետութեան։

* * *

Աւստրիոյ մէջ խորհրդարանական կեանքը ժամանակէ մը ի վեր խոչերու և խութերու ենթակայ ըլլալէ վերջ, դադրած է հիմա։ թէեւ չգիտցուիր թէ կառավարութիւնը պիտի որոշէ՞ առանց խորհրդարանի կառավարել երկիրը անպայման ժամանակի մը համար։

Աւստրիոյ համար երբեակ նիզակակցութեան ամէնէն բարերար արդիւնքներէն մին պէտք էր ըլլալ հպատակ դերմաններուն կողմէ անսահման սէր մը Հապսպուրկեան տունին հանդէպ, բայց ընդհակառակը։ այսօր Հունգարացիի, վաղը Պոհեմացիի, ուրիշ օր մը Բոլոնիացիի ճղճիմ ինդիրներ հանելով, Գերմանները կամ մեծամեծ տեւտոնները անհանգստութեան և խռովութեան տարր մը եղած են միապետութեան մէջ, զոր ժամանակէ մը ի վեր մանաւանդ մատնած են անել դժուարութեանց։ Գերմանները վերջապէս Զեխերը չեն քաշեր, սակայն այս վերջիններն ալ երկրին մէջ այնքան կարեւոր դիրք մը բռնած են որ կառավարութիւնը հայրաբար չի զրկեր զանոնք իրենց թիւին և արժանիքին յարակից դիւրութիւններէն, ու տակաւին կը յամառին պինդցնելու Գերմանները։ Այն անվերջանալի պայքարները պիտի առաջնորդէին հարկաւ խորհրդարանական կեանքին անգործութեանց։ եւ Գերմաններուն խափանարար ընթացքը պատճառ եղաւ որ նախարարապետ Ցոն Թուն կոմս լրջօրէն խորհի առանց խորհրդարանին աշակցութեան կառավարել երկիրը։ Հետեւաբար կարելի է ըսել թէ ցեղային ինդիրներու կամ աւելի Աւստրիոյ հպատակ Գերմաններուն հանդարտութեան բնաւ չ'օգնեց երբեակ նիզակակցութիւնը, ինչպէս բոլորովին անօգուտ եղաւ այն՝ միւս անդամին, Իտալիոյ, որ այսօր սակայն կը ջանայ նիզակակցութեան աղէաքը դարմանել ներքնապէս, առեւտրական դաշնագրով մը միանալու համար Ֆրանսայի, որ ո՛չ կը ծախէր Իտալիոյ ո՛չ կը գնէր Իտալիայէն, և այս վերջինը դանդրութեան հետեւանքը եղաւ ներքին թշուառութիւն մը։

* * *

Մելինի դահլիճին վերջին գործը եղաւ հաւանականաբար Նիկէրի մասին անկլո-ֆրանսական համաձայնութեան ստորագրութիւնը։ Երբ այս տողերը կը գրենք, հեռագիրը մեզի բերած չէ տակաւին նոր նախարարութեան ցանկը, միայն կը խօսուի Ֆրէյսինէ-Բիպօ դահլիճի մը վրայ, տեսնենք այս նորոդ կազմակերպութիւնը ինչ ընդունելութիւն պիտի գտնէ խորհրդարանին մէջ։ Շատերը կը կարծեն թէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը այն ասոփեան շեշտուած է ներկայ խորհրդարանին մէջ որ կարելի չէ տեւական իրաւախոհութիւն մը հաստատել անոր և կազմուելիք դահլիճին մէջ, մինչեւ որ ձախակողմի անդամներէն բաւական զօրաւոր տարրեր մուտ չգտնեն նախարարութեան մէջ։ Ե.

ԿԵՆՑԱՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՌԴԻՐՔ

ԶԱՐԴ.—Անճաշակ կիներն են որ զարդերով կը ծածկուին։ Կին մը ղունեցած զարդերուն ցուցադրութեանը մէջ պէտք է ժուժկալ ըլլայ։ Եւ ոչ մէկ պատուական տակ նեռելի կ'ըլլայ որ կին մը ունեցած զարդերուն արժողութիւնը յայտարարէ. նոյնքան եւ անճեռելի է ուրիշի մը սեպհականութիւնը եղող զարդերուն գինը հասկնալու հետամտիլ։ Սրէ անխորհրդապահ անձ մը հարցափորձէ զձեզ այդ մասին, խուսափողական պատասխանով մը կարն կապեցէք։

ԶՈՐԱՆՁ ԵՒ ԱՆՆԻ.— Ան որ կ'ամուսնանայ պէտք է որ իսկապէս իբրեւ իր ծնողքը նկատէ զոհանչը կամ անոր եւ իր ամէն յարաբերութիւններուն մէջ աչքի առաջ ունենայ միշտ այդ սկզբունքը։ Հետեւապէս, պէտք է անոնց հետ տեսնուի այն ոճով ինչ ոճով որ տղամ կը խօսին իրենց հայրերուն եւ մայրերուն հետ։

ՊԻՍՏԱԿԸ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՍԷՋ

Պարագայ մը՝ որ մեզի համար կարծեմ չահեկանութենէ զուրկ չէ, վերջի օրերս ամբողջ Մարսիլեացի ներուն ուշադրութիւնը և հետաքրքրութիւնը գրաւած է, այն է հայ գաղթականներու ձեռքով պիտակի առուտուրին ծաւալումը Մարսիլիոյմէջ։ Ըստ ինքեան այս ամենապարզ գործը օրուան խնդիր դարձուցած են հոս Ֆրանսացիները. ամէն կողմ խօսակցութեան նիւթ ըրած են զայն եւ մինչեւ իսկ Ժողովրդական տեսարաններու վրայ կը ներկայացնեն հայ ֆոպէէին։

Ֆրանսացիք մինչեւ հիմա պիտակի միջուկը կը գործածէին զանազան կարկանդակներու պատրաստութեան, բայց աղած երբեք չէին ուտեր, ինչպէս մենք կ'ուտենք Պոլսոյ մէջ։ Սկիզբները շատ ալի կը գտնէին, բայց քիչ քիչ, տեսնելով որ մենք, արեւելցիքս, հայ, յոյն դաղթականներ լրենց մօտ կ'ուտենք ախորժով, իրենք ալ կամաց կամաց վարժուեցան և քիչ ժամանակուան մէջ մեզ հետ մրցելու ելան որկրամոլութեան մէջ։

Այս մասին լրագիրները սկսան գրել և ողջունեցին այս հաճեցնող առեւտուրին Մարսիլիոյ հրապարակին վրայ յանկարծակի երեւումը։ Ասոնցմէ մէկը Լը Բրէն Մ-ուեեէ, իր վերջին թիւերէն մէկուն մէջ հրապարակած է յօդուած մը՝ ուր կը պատմէ իր Բիներվ-ն Մելգոն Ասատուր անունով հայ երիտասարդի մը հետ, որ պիտակի առեւտուրը առաջին անգամ, գրեթէ տասը ամիս առաջ, ներմուծած է Մարսիլիոյ մէջ։

Մելգոն կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքին շրջանաւարտներէն է, բնիկ կեսարացի։

Բրէն Մ-ուեեէ կը պատմէ թէ ինչպէս Մելգոն սկսած է այդ արհեստը Մարսիլիոյ մէջ։ Ցոյն վաճառականի ձեռքով մեծաքանակ պիտակ կը ներածէ Հալէպէն և կը գնէ քիլօն 1 ֆր. 80 սանթիմի։ Այդ պիտակները կտրել տալէ ետքը կը լուայ և կ'աղէ, և փուռի մը մէջ խորովել կուտայ։ Երբ վաճառման համար պատրաստ կ'ըլլան, Մելգոն կը յանձնէ անոնցմէ իր հայրենակիցներուն, քիլօն 2 ֆր. 50 սանթիմի որով ամէն մէկ քիլոյին կը շահի 30 սանթիմի չափ որովհետեւ քիլոյին 40 սանթիմի ծախք ունի պատրաստութեան համար։ Ցետոյ ինքն ալ մաս մը կ'առնէ ու փողոց կ'ելլէ վաճառման համար։ Ինք ալ անոնց պէս խորոված ու աղած պիտակներ կը լեցնէ կողովի մը մէջ ու փողոցէ փողոց իր ձայնը կը ձգէ պոռալով.

—Լաւ պիտակ, պարոններ, լաւ պիտակ։

Տասներկու պիտակը կը ծախուի մէկ սուի (տասը փարա). հաշիւ եղած է որ մէկ քիլօն կը պարունակէ 1100—1200 պիտակ. այնպէս որ վաճառողները, ամէն մէկ քիլոյի վրայ կը շահին 2 ֆրանք։

Հայ պիտակավաճառները, ուրիշ հնարամիտ կղանակ մը մտածած են իրենց ապրանքը տարածելու. իրենց կողովը կը ներկայացնեն անցորդին, կը հրաւիրեն զայն ափ մը պիտակ առնել։ և կ'ըսեն թէ ափին մէջ գտնուած պիտակները՞դ է՞ն թէ՝ ՀԷՆ։ եթէ պիտակավաճառը ճիշդ չգուշակէ, անցորդը կը շահի 12 պիտակ. հակառակ պարագային, կը վճարէ մէկ սու, միւսնոյն ժամանակ ձեռքի պիտակները վաճառողին վերադարձնելով։

Այս առեւտուրը այնչափ տարածուեցաւ հիմա Մարսիլիոյ մէջ, որ արդէն վեց մեծաքանակ վաճառողներ կը գտնուին հիմա հոս, որոնցմէ երեքը հայ են և երեքը յոյն և որոնց մէկին է նաեւ Մելգոն։ Գառասունի չափ ձեռքէ ծախողներ կան և օրը՝ Մարսիլիոյ մէջ 100 քիլոյէ աւելի սպառում տեղի կ'ունենայ։ Այս քանակութիւնը սաղը ամիսէ ի վեր մուտ գտած ապրանքի մը համար պատկառելի սպառում մըն է և հաւանական է որ այդ վաճառումը աւելնայ, որովհետեւ սրբաճարաններու և կարեկրատաւուններու տէրերը, որոնք առաջ թշնամի էին այդ նորելուկ պատուին։ իր կճեպներուն պատճառած աղտոտութեան համար, հիմա կը սկսին բարեկամանալ անոր, տեսնելով որ պիտակին աղը կ'ուճեցնէ գարեջուրին սպառումը։

Մարսիլիա Ց. Կ.

ՄԵՐ ԲԱՐՔԵՐԷՆ ՕՐԻՆԱԿ ՄԸ

Մեր բարքերու ուսումնասիրութիւն կրնայ գրելու անսպառ նիւթ հայթայթել։ Եւ մեծ դիտող մը ըլլալու տարկ չի կայ բնաւ, նշմարելու համար որ մեր հասարակաց կեանքին մէջ ո՛րքան արտառոց գաղափարներու, ինչ այլանդակ եւ սխալ ըմբռնումներու հիման վրայ կը շարժինք շատ անգամ։ Ճողոպրելու համար այս մոլի շրջանակին լրագրութիւնը մեծ սատար մը պիտի համարէինք մեզ, եթէ, դժբախտաբար, գաւառներու մէջ լրագրութեան ոգին թիւր իմացումը ճիշդ այդ շրջանակին օղակներէն մէկը չկազմէր։

Եւ ապացոյցը մեր ձեռքին տակ է, մեր աչքերուն առջեւ։

Այս տողերը գրողը «Մասիսի» ուղղած վերջին թղթակցութեանը մէջ գովեստով խօսած էր Ս. Կարապետ թաղի դպրաց դասին և դպրապետին վրայ, եւ գանգատած էր Մայր եկեղեցւոյ դասին վիճակէն։ Այսպէս ընելով, անկեղծ համոզում մը յայտնելէ զատ, արձագանգ եղած էինք հասարակութեան ձայնին՝ որ շատ երկար ատենէ ի վեր ղժգոհ է Ս. Թորոս եկեղեցւոյ դասէն — դիտեցէ՛ք որ նորէն «դպրապետն» չըսի — եւ իր դժգոհութիւնը կը յայտնէ ամէն առթիւ, խօսքով և գործով ալ։ Բայց որովհետեւ համարձակած էինք չորս տողի մէջ հրապարակաւ ըսել — և շատ հմտաւոր կերպով — ինչ որ ամէն մարդ արդէն ըսած է ցարդ, ահա իրարանցումը, գայրոյթը կը բրդի։ Խնդրին մէջ մեծագոյն շահ ունեցողը «Մասիսի» թիւը ձեռքը բռնած կը դիմէ Առաջնորդական Տեղապահ Հօր և գանգատ կը պահանջէ։ Տէր Հայրը յորդոր կը կարդայ իրեն երթալ հանդարտ նստիլ։ Բայց կարելի՞ բան է հանդարտ մնալ... Ճշմարտութեան առջեւ։ Ուստի մեծագոյն շահ ունեցողը կ'երթայ գտնել շահակից մը՝ հաւանօրէն եւ այնպէս կը խմբագրուի Մասիսի թղթակցին դէմ նամակ մը՝ որ իբրեւ moutarde après dîner լոյս տես նելու արժանացաւ Պոլսոյ թերթի մը Մայիս 29ի թիւին մէջ։

Ինչպէս որ վերը ըսի, նպատակ ունէի մեր բարքերէն նմոյշ մը ցոյց տալ այս տող և ո՛չ թէ պատասխանել երեք ասպանիչերու ներքեւ ապաստանող վերոյիշեալ նամակագրին որ կը թուի թէ գրողներու դասակարգին չէ որ կը պատկանի։ Բայց իր շնորհակալութիւնները իրեն վերադարձնելով, կը հաւատամ զինքը թէ առանց երաժշտագէտ ըլլալու շատ կարելի է կարգն ու կանոնը զանազանել անկարգութենէ, ներդաշնակութիւնը որոշել պոռչաւէ։ Այո՛, Ս. Կարապետի դպրաց դասը շատ յաջողութեամբ կը մրցի Ս. Թորոս եկեղեցւոյ դասին հետ, և ի հարկին պատրաստ ենք աւելի մանրամասնօրէն ծանրակշիռ այս վերջինն թերութեանց վրայ։ Մենք պիտի շարունակենք հարուածել ինչ որ յոռի և վնասակար է հասարակութեան բարոյական կամ նիւթական շահերուն համար, և գովել ինչ որ արժանի գովութիւն։ Եւ ըստ որում ո՛չ անձնական շահէ դրդեալ պիտի գրենք և ո՛չ ալ անձնականութեանց հետ գործ պիտի ունենանք, — ինչպէս որ չենք ունեցած մինչեւ այսօր — կը յուսանք օգտակար ըլլալ տեղւոյս հասարակութեան եւ յիշեալ նամակագրին նմոյշներուն ալ, որոնց զայրոյթը մեր փոյթը չպիտի ըլլայ։ Ինչ, և պատասխանները պիտի թողունք որ իրենք կարդան։

Փափաքելի է որ լաւ ըմբռնենք լրագրութեան դերը, դրողներու նպատակն ու պաշտօնը, գրելու պայմանները գիտնանք, որովհետեւ վերջապէս հրապարակագրութիւնն է որ պիտի կրնայ բարերաբել եւ բարձրացնել մեր բարքերը։

Ադրիանուպոլիս Մ. Ե. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Վ. ԱՆԷՆ ՆԱՄԱԿ

Հացի սղութիւնը.—Դպրոցներ.— Ուխտագնացութիւններ· — Կրօնափոխութիւններ.—Արժանաւոր կղերի սակը։

Այս տարի Ապրիլը առանց անձրեւի անցաւ գրեթէ. ամառնային տաքութեան հաւասար տաքութիւն մը և երաշտութիւնը ամէնուն ահ ու սարսափ ազդեցին գուժելով անաւար սով մը։ Ցորենի գինը սկսաւ օրէ օր բարձրանալ. ամբարները կ'քաւեցան. ցորենի տէրերը սկսան պահել իրենց ապրանքը և եղան օրեր, որ փուռերը հաց չունենցան ծախելու։ Սակայն վիմայ տագնապը քիչ մը մեղմացած է։ Մայիսի սկիզբէն քանիցս ուռեցանք յորդահոս անձրեւներ. թարշամած արտեր նորէն կանանչցան և յառաջիկայ հունձքը հիմակուընէ յաջող ըլլալ կը խոստանայ, եթէ մէկ երկու անգամ ալ անձրեւէ։ Կառավարական կարգադրութեամբ, դուրսէն ցորեն պիտի բերուի օրով ա՛լ աւելի կը յաւացուի որ իջնէ ցորենի գինը։ Հիմայ հասարակ սեւ հացը կը ծախուի օքան քառասուն փարայի. իսկ ասկէ տասիճան մը մաքուր հացը՝ օքան վեսնուն փարայի։ Թերեւս ուրիշ քաղաքներու համար այս գինը չափազանց սուղ կ'երեւայ, բայց տնտեսական տագնապին հետեւանքով ժողովուրդը դրամ չունի նոյն իսկ այս գինով ծախուելու։

Ասկէ զատ ցորենի առեւտուրին զբաղողներուն հնարքով հրապարակի վրայ ծախու ցորեն չի գտնուիր և այս վիճակը մարիա սովի մը երկիւղը ամէնուն սիրտը գրաւած է։

* * *

Ինչպէս ասկէ առաջ գրուած էր, Այդեստանի չորս վարժարաններ (Նորաշէն, Արարք, Յայնիսներ և Ս. Յակոբ) միացած էին մէկ խնամակալութեան և մէկ տեսչութեան տակ։ Բայց միութիւնը իր օգուտը զգալի ըրած չըլլալով, շուտով խզուեցաւ Արարատի բաժանմունքէ։ Արարքի թաղականութիւնը իր դպրոցը բաժնելէ և առանձին տեսչութեան յանձնելէ յետոյ, վերաբացաւ իր օրիորդական վարժարանը, որ տեսչական տագնապէն ի վեր գոց մնար։ Թաղականութիւնը իր այս ընթացքով մեծ գոհունակութիւն պատճառեց ժողովրդին, որ միշտ կը պահանջէր իր օրիորդական վարժարանի վերաբացումը և արականին անջատումը Մայրեղեցիէն, վասն զի բնաւ օգուտ չէր տեսներ այդ միութեան մէջ։

Հոս տեղն է դիտել որ այս տեսակ գործերու մէջ մէյտ անձնական հաշիւներ մեծ դեր կը խաղան։ Միութիւն կազմել քանի մը ուսուցիչներ և անձեր աւելի անձնական հաշիւներէ առաջնորդուած կը ջանային իրենց ձեռնարկին պակասութիւնները ծածկել և ժողովրդին աչքին փոշի փչել ապագային քաղելիք արդիւնքներու հիմակուընէ հոչակելով, մինչդեռ միւս կողմէ անկարող ուսուցիչներով կը լեցնէին միացեալ վարժարանները, շատ անգամ միայն մէկ տիրացուի յանձնելով 200է աւելի տղայ։ Խնամակալութեան և տեսչութեան միակ ուշադրութիւնը կեդրոնացած էր իր ուսումնարան անուանած երկու դասարանին վրայ, ուր եօթը աշակերտ միայն կայ։ լաւագոյն սեպուած դասատուներ իրենց բոլոր ժամերը այդ փոքրամասնութեան համար կը զոհէին մինչդեռ անդին աշակերտներու մեծ մասը անկարող ուսուցիչներու հսկողութեան տակ կը խամրէին։

Կարծես թէ մեր ծխական վարժարաններուն հոգաբարձութեանց համար այս ուսումնարան անուանուած դասարանները պէտք մը եղած են, փայլ մը ըլլալու և ժողովուրդ շլացնելու համար։ Ամէնքն ալ կանոնաւոր նախակրթարան մը պահելու անկարող, կ'ուզեն ուսումնարան ունենալ, երկ աքն ալ միանգամայն անուանալէս ունենալու համար։ Ա՛լ բաւական է որ շատ ազգին դրամները պարապ տեղ փտեցուցան. ժողովրդին պէտք եղածը նախակրթական խնամեալ ուսումն է և ուրիշ ոչինչ։ Փամանակ է որ թողունք ամէն սին փառասիրութիւն. կանոնաւորենք մեր նախակրթարանները. վարի կարգերու համար հմուտ, փորձառու և եռանդուն դասատուներ յատկացնենք. և վստահ ըլլանք որ 6 տարուան նախակրթարանի ընթացքով մեր ուսանողները աւելի բան պիտի սորվին քան ներկայ 9-10 տարուոյ նախակրթարան և ուսումնարան կոչուած շրջաններուվրայ։ Եթէ մեր թաղային նախակրթարաններու ընթացաւարտները ուզեն աւելի բարձր ուսում ստանալ երիտասարդագոյն անհատական վարժարանը լիովին կրնայ այդ պէտքին գոհացումտալ, իրենց բազմամեայ արդիւնաւոր կանոնաւորութեամբ և իրենց ներկայ ուսուցչական մարմնին ձեռնհասութեամբ։

* * *

Գարնան հետ նաեւ սկսած են ֆոտուկայ վանքեր ուխտագնացութիւնները։ Տնտեսական տագնապին հետեւանքները ամէնէն աւելի կարծես կը փափաքին վանքերը երթալ, տեղի տալով անվայել ընթացքներու, օրինակի համար արբեցութեան և խաչակոն պարերու, որոնք կրնան շատ մը ելաւաել այդ վանքերէն ամանց մէջ հաստատուած որբանոցներու բարոյականին։ Գաւառական փարչութիւնը կազմուած պիտի հարթի, եթէ փոխանակ չրջաբերականներու ազդու միջոցներով չմարդի արգիլել այս անվայել ընթացքը։

* * *

Կրօնափոխութիւնն առեր կը քալէ. նիւթական թշուառութիւնը և բաշխուած նպաստները կարծես բոլորովին խամրեցին մեր հասարակութեան սրտին մէջ ամէնէն ազ լա գգացմանց կայծերը։ Ոմանք իրապէս թշուառ, ոմանք ալ ծուլութեան համար կ'օնափոխ կ'ըլլան։

* * *

Բնականաբար կը խորհիք որ եթէ ունենայինք արժանաւոր կղեր, գէթ կերպով մը այս վարժարացման առաջքը պիտի առնուէր։ Կարծես վերջին ժամանակներս երթալով աւելի զգալի կ'ըլլայ արժանաւոր եկեղեցականներու սուղ։ Կարմիրբոր վանքը հազիւ կրնայ նորընծայ քահանայ մը ունենալ վանահայր։ Վարագի համար ալ կը խորհուի երիտասարդ մը վարդապետ օծել տալ, որ գէթ ժամ օրհնէ. բայց անդին ժողովուրդը կը յուզուի. անյարմար կը գտ՝ է յիշեալ երիտասարդը այդպիսի հաշակաւոր վանքի մը վանահայրութեան, որով խեղճ հոգեւոր ձուութիւնը չուարած կ'ելնայ ուրիշ արժանաւոր մը չգտնելով։ Այսպէս ահա կը տեսնուի մեր վարժարաններու այսքան տարուան տուած կրթութեան ապարդիւն ելքը...

20 Մայիս 1898. Գ.

ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԻ ԲԺՇԿԱՐԱՆՆԵՐ

Նարերս տարի ունեցած ըլլալով ձեռք ձգել երկու ձեռագիր բժշկարան՝ կարեւոր կը սեպեմ անոնց մէկ ամփոփումը ներկայացնել բանասէրներու։

Այդ ձեռագիրներէն երկուքն ալ հաշուեմարներու յատուկ թուղթի վրայ գրուած երկար տետրակներ են՝ զ՝ երկ ո և պատկերներէ կամ վայելչագրութենէ։

Մին կը բաղկանայ 41, իսկ միւսը 50 էջէ։ գրուած են փիտուր գրիչով նօտրագիր տառերով. իրենց լեզուն մեծ մասամբ թուրքերէն է, մաս մըն ալ հայերէն՝ մերթ աշխարհաբար, 30—40 տարի առաջուան թօսուածը, ու մերթ գրաբարախառն։ Այն որ 41 էջէ կը բաղկանայ՝ յայտնի կ'երեւայ թէ կամսական թերի ընդօրինակութիւն մըն է պարզապէս, թէեւ հեղինակը այդ մասին ո՛ւ և է տեղեկութիւն չէ բրած, այնքան անկարգ դասաւորում մը ունի նիւթերու։ Հեղինակը բոլորովին անծանօթ է. ոչ իսկ փոքր յիշատակարան մը։

Ձեռագիրներէն երկրորդը քանի մը տող յատաւարտ ունի՝ որուն մէջ կը յայտնէ թէ իրենց վարպետ, Հիւսկրատ, Գալատոյի մէջ թաղուած է։ Յոհաննէս ու Գրիգորիոս բժիշկներու և Գալիանոսի անունն ալ կը յիշէ՝ դնելով այս վերջինին մէջ ցուցակը, որ ցոյց կուտայ թէ ամենուն իւրաքանչիւր օրը հիւանդացող մը քանի՞ օր պիտի պառկի և ինչ վարձան պիտի ունենայ իր հիւանդութիւնը։

Գ՝ունը նիւթերու դասաւորումին իրենց կարգովը։ Երկու ձեռագիրներն ալ Նոմ կատարեալ երկիւղածութեամբ խրատներ կու տան բժշկութիւն ի գործ դնելու հետամուտ հոգին։ Այնուհետեւ, առաջինը ախտերը ճանչնալու վրայ կը ճառէ, մասնաւորապէս ծանրանալով բազկերակի քննութեան վրայ, և ապա կ'անցնի ախտանիշներու հետեւանքին ու խառնուածքներու տեսակին՝ անոնց մանրամասն մէկ նկարագրութիւնը ընելով և ցոյց տալով իւրաքանչիւրին (խառնուածքներու) ենթակայ ըլլալիք կամ արդէն եղած հիւանդութիւնները։ Ասոնց կը յաջորդէ ախտաբանական մասը՝ որուն մէջ կը խօսի հետեւեալներու վրայ. Սարիլեան, Կիլիկիկի, Հիւմնա, Սարիլեան Հիւմնասը, Գարա Հիւմնա, Նեվագիլ Հիւմնասը, Բասլ, Մայասրի զանազան տեսակներ, Գիժուտ, Սերմնաթափութիւն, Ցուրիւն նանչնալու միջոցներ, Ցոի կնոջ տուիլը ճերեղի եղած դեղեր, Գեուտաածնութիւն, Փողացաւ եւ Ջերմ (ալիմա)։

Յետոյ՝ տեղարանական մասը, որուն մէջ ևս կը նկարագրէ դեղերու պատրաստութեան եղանակը, անոնց գործածութիւնը և օգուտները։ Դեղերուն մեծ մասը լատիներէն անուններով յիշուած ու ապա թրքերէնով բացատրուած են, ինչպէս, Սալսաբուրեօ (ՀՈՒԼՈՒՆ ԲՈՅՈՒ), Ֆիորի Անիֆմանիֆո (ԾԱՂԻԿ ՊՕՂԱՆ ԶԻՆԷՅԷ), Աչէրօ Թիրեսաֆլիս (ԱԼԷՐԷՔ ԲԻԼԷԽՈՒ ԷԼԷ) եւն. եւն.։

Երկրորդ մեռագիրը նոյն համեմատաբար ընդարձակօրէն դեղաբանութեան վրայ կը խօսի՝ ցոյց տալով ամէն մէկ դեղի յատկութիւնները, պատրաստութեան եղանակը, գործածութիւնը. ապա կ'անցնի ախտաբանական մասին՝ որ չահեկանութենէ զուրկ չէ և կը խօսի հետեւեալներուն վրայ.

Ջերմ, Հիւմմա, Անֆնուբիւն, Բրտնիսաս, Օձի՝ կամ Կարիճի խայթուածք, Օձիկ, Սրզը, Գուլսագ Վէրեսի, Ուռեցք, Թուզլու Պալկամ, Կաթուած, Մեզը չկարենալ պաեել, Փամփեսաֆար, Անկարողութիւն, Սերմանհոսութիւն, Դժուարածնութիւն։

Ասոնց կը յաջորդեն առողջապահական խրատներու շարք մը շատ հետաքրքրական՝ ոտանաւորով բացատրուած ու յետոյ արձակ մեկնուած՝ որոնց մէկ քանին իբրեւ նմոյշ հոս կը դնեմ.

Եթէ հանդերձից զհերն սանտրել,
Զաղտ ատամանց քերել մաքրել,
Ոչինչ նուազ և ուղեւան
Եւ անդամոց է նպաստել։

Սեղան անկարգ առանց ալի,
Զէ օգտակար ստամքսի.
Անցեալ զչափ առնէ վնաս
Եւ չափաւորն համտու լիցի։

Ընկուզ ի վերայ ձկան կերեալ
Պանիր մսոյ համադասեալ
Զարմանալի օգուտ տեսեալ
Ագահ ձեռաց զայն ընկալեալ։

Հացն լիցի լաւ խմորեալ
Ցոյժ ծակոտկէն և քաջ եփեալ
Մի՛ ջերմաջերմ զայն ուտիցես,
Զի մի՛ լիցիս դուն նիհկարեալ։

Գինի աղնիւ կենաց տաժիչ
Բնութեան մարդու զօրացուցիչ,
Բայց մինչ ըմպես գեր քան զչափ,
Լիցի քեզ հուր ապակեիչ։

Ռոսնupo, 3 Ցունիս 98

ՄԱՆԴԱԿ Ց. ԱՂԱՍԵԱՆ

ԲԱՂԱԲԱԿԱՑ

ՍՊԱՆՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԵՌԱՊԱՏԿԵՐ

Հռոմի Իլուսթրէ Թերթը՝ որուն համար կ'ըսուի թէ արտաքին գործոց պաշտօնատունէն կը ներշնչուի, կը յայտարարէ որ բոլորովին անհիմն է այն զրոյցը թէ եւրոպական դաշինները պիտի միջնորդեն Սպանիօ-ամերիկեան կռուին։ Այդ տեսակ միջամտութեան մը առիթը բոլորովին կը պակի, և դիւանագիտական աւանդութիւնները չեն ընդունիր որ դաշինները նախաձեռնարկ ըլլան այնպիսի գործերու՝ որոնք ուղղակի իրենց չեն վերաբերիր։ Բայց եթէ եւրոպական դաշինները չեն կրնար միջամտել, կարելի չէ ըսել թէ անոնք մտահոգութեան մէջ չեն։ Լրջորէն հոգերու մէջ են անոնք Սպանիոյ ներքին կացութեան վրայ, և բարձրագոյն շրջանակներու մէջ կը վախցուի թէ Մադրիտի մէջ կրնան պատահիլ դէպքեր, որոնք ինչ փոփոխութիւններ սպառնան։

Բարիզի կէս պաշտօնական թերթ մը, Մաքէն հեռաւեայ պատճառները մէջ կը բերէ յորդորելու համար Սպանիան որ յուսահատական կռիւը վերջացնէ.

«Սպանիացիք Մանիլայի մէջ խղդուելու վրայ են։ Միւնոյն բախտը կը սպասէ իրենց Սանթիակոյի մէջ։ Կռուին վախճանին վրայ տարակուսելու հարկ չի կայ և միակ հարցումն է հիմա թէ ինչպէս և ե՞րբ պիտի վերջանայ։ Սպանիա այսօր կը գտնուի այնպիսի վիրքի մը մէջ, ուրկէ երբեմն մեռնիս, Ֆրանսայիներս ալ, անցանք։ Իր պատիւը փրկելու համար յուսահատ կռիւ մը կը մղէ։ Փայլուն և նոյն իսկ գիւցազնական կ'ըլլար այս կռիւը, եթէ իրօք իր պատիւը վտանգի մէջ գտնուէր, և եթէ կասկածի տուեր մը ըլլար Սպանիացիներուն քաջութեան մասին, բայց խնդիրը այդ չէ։ Հետեւաբար մտնելով մենամարտի մը մէջ, որուն անհաւասար ըլլալը իրենք ալ գիտեն, և յամառելով երկարաձգել զայն, գործերուն գլուխը գտնուողները անհոգութեամբ վարուած կ'ըլլան և առանց ծանր պատասխանատուութեան մը գիտակցութիւնը ունենալու։ Հաւանական է որ իրենք իրենց կ'ըսեն. «Եթէ հիմա կենանք և հաշտութիւն կնքենք, արտաքին պատերազմին վրայ քաղաքային պատերազմ մը պատուաստած կ'ըլլանք։» Բայց եթէ իրօք անխուսափելի է որ այդ քաղաքային պատերազմը ծագի իրրեւ հաշտութեան հետեւանք, խելացութիւնը կը պահանջէ միաբերը ամփոփելանմիջապէս այդ պատերազմին վրայ։

Այս նկատողութիւնները չատ անգամ ներկայացուած ըլլալու են Սպանիոյ վարիչներուն մտքին։ Դժբաղդաբար քաղաքային քաջութիւնը զինուորական քաջութենէն աւելի հաղուագիւտ և փափուկ առաքինութիւն մըն է, և ժպտուն դէմքով կրակին ու ռումբին կուրծք տուող մարդը կը սոսկայ անժողովրդականութենէն և պաշտօնէն կէց ըլլալու հեռապատկերէն։ Բայց որչափ երկար տեւէ պատերազմը, այնքան ծանր պիտի ըլլան հարկաւ հաշտութեան պայմանները։

Ֆիլիպօ, որուն սպանիական զգացումները յայտնի են, կրաւ թէ Սպանիացիներուն դիրքը բացարձակապէս յուսահատական է։ Սպանիա օժանդակ զինուոր չի կրնար դրկել Փիլիպպեան կղզիները, վասն զի այդ բանին համար պատրաստական նաւեր չունի։ Սէրվերա ծովակալին նաւախումբը Սանթիակոյի մէջ փակուած է։ Գոլով Բատիշէի պահեստի նաւատորմին, Ֆիլիպօ կ'աւելցնէ. «Այդ նաւատորմին երկու գլխաւոր մարտանաւերը կան որ բան մը կ'արժեն, Բէլայոն և Բարլա Ռուինոն։ Սպանիա ինչպէս կրնայ գտնուիք Փիլիպպեան կղզիները զրկել։»

Վիեննայի թերթերը առանց բացառութեան ժամանակը եկած կը համարին որ Սպանիա հաշտութիւն խնդրէ բայց Մադրիտի դահլիճը այս մասին տակաւին մտածեալ չէ և Սարիոյ դահլիճին, և բնական է որ Սպանիա առաջին անգամ այդ պահիին դիմէ, քանի որ Ֆրանսա ժուլ Ֆէ կայսրը խնամակալ թագուհիին մօտաւոր ազգականն է։ Չի գիտցուիր թէ կայսեր և թագուհիին մտերմական թղթակցութեանց մէջ միջամտութեան վրայ ո՞ր ատենն խօսուած է։ Բայց կ'ըսուի թէ Մադրիտի մէջ թագուհիին դիրքը խիստ փափուկ ըլլալով, միջամտութիւնն չպիտի առաջարկէ, մինչեւ որ սպանիական նախարարութիւնը փափքի անոր, կամ թագուհին փոտահ ըլլայ թէ դահլիճը չպիտի մերժէ իր առաջարկութիւնը։ Սակայն ոչքան որ Սպանիոյ զինուորական կացութիւնը Փիլիպպեանց մէջ յուսահատական է, և յայտնապէս նաեւ Բուապայի ջուրերուն մէջ, Մադրիտի նախարարութիւնը դժբաղդաբար հաշտութիւն խնդրելու ժամանակը հասած չի նկատեր, այլ Սպանիոյ հասարակաց կարծիքը կը պատրաստէ ընել ամէն զոհողութիւն որ կրնայ սպասուիլ հայրենիքէն։

Պրուքսէլէն կը ծանուցուի թէ Տոն Բարլոս իր կուսակցութեան առաջնորդները բանաձեւի մը հրաւիրած է Սպանիոյ կացութեան վրայ խորհրդակցելու համար։

Նոյնէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'ըսէ թէ հասարակ ամէն պատրուակներու և փախուստի միջոցներու, Մադրիտի ժողովուրդը հիմա հասկցած է թէ Փիլիպպեան կղզիները Սպանիոյ համար կորսուած են, և պէտք է հաշնչայ նաեւ թէ այսօր պատուաւոր խաղաղութիւն մը տակաւին կարելի է, ինչ որ անկարելի կրնայ ըլլալ վաղը։ Վէնէր Թէլէգրաֆ կ'ըսէ թէ Սպանիոյ վրայ դժբաղդութիւն եկած է ամէն կողմէն, և եթէ հիմա միջամտութեան մը չդիմէ, երբ բաղդատաբար չափաւոր պայմաններ կրնան ընդունուիլ, դժուարաւ պիտի կրնայ իր խօսքը լսելի ընել բանաժողովին գրասեղանին առջեւ։

Ուրիշ յօդուածի մը մէջ Ֆիլիպօ կ'ըսէ թէ Սպանիացւոց ձախողուածները աղտներ չեն տակաւին։ Մ. Նահանգաց մասին Մեծ Բրիտանիոյ համակրութեանց վերայ խօսելով, Ֆիլիպօ կ'ըսէ թէ կարելի չէ կարծել որ Լորտ Սալիսբրի Սպանիոյ մասին ծանր և յարձակողական դիրքի մէջ գտնուի։

ՖՐԱՆՍԱ.—Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ ուսումնասիրաց ընկերութիւնը իր տարեկան նիստը գումարեց մրցանակաբաշխութեան համար։ Առուեստական գործոց նախարար Պ. Պուշէ կը նախագահէր, իր քով ունենալով հանրապետութեան նախագահին ներկայացուցիչը Հիւպէռ հրամանատար, հասարակաց կրթութեան նախարարին պատուիրակը Պ. Մառթէն, ներքին և գաղթական գործոց նախարարութեանց ներկայացուցիչները եւն. եւն։

Պ. Պուշէ խօսք տուաւ ընկերութեան նախագահ Պ. Լէոնս Տառիսքի, որ ընկերութեան ձեռք բերած արդիւնքները պարզեց և աւարտեց աշխատութեան կոչում ընելով.

«Մարդասիրական և հայրենասիրական գործ մը կատարած ըլլալ կը կարծենք, մեր բոլոր ուժովը աշխատելով ընկերային յառաջդիմական վիճակ մը պատրաստելու համար. վասն զի մեզի առաջնորդ ունինք սա՝ մարդասիրական մտածումը թէ Ֆրանսայի մեծութեան և երջանկութեան աշխատիլը՝ ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհի համար երջանիկ հետեւութիւններով բեղնաւոր և նոր վիճակ մը պատրաստել է։»

Յետոյ խօսք տուաւ նախագահը Պ. Պուշէ և շնորհաւորեց ուսումնասիրաց ընկերութեան անդամները այն արագ զարգացման համար, զոր երեք տարիէ ի վեր ընդունած է իրենց գործը։ Ապա հասարակաց կրթութեան նախարարին ներկայացուցիչը Պ. Մառթէն նախարարին քաջալերութիւնները հաղորդեց ընկերութեան անդամներուն։

Յետոյ զանազան վարձատրութիւններ բաշխուեցան ուսուցիչներուն, բժիշկներուն և աշակերտներուն։

Արարողութիւնը վերջացաւ նուագահանդէսով մը։

ՀԱԿԱՀԷՔՈՒԹԻՒՆ — Կալիֆոյ (Աւստրիա) Թոլաչիա քաղաքին բնակիչները անցեալ օր քաղաքին հրանարուն տուները յարձակելով, եղած չեղածը կողոպտեցին, խորտակեցին և աւարի տուին։ Պատուհաններուն վրայ ապակի չմնաց վար առին։ ոստիկանութիւնը 80ի չափ մարդ ձերբակալեց։ Նմանօրինակ յարձակումներ եղան հրեաներուն վրայ Կալիցիոյ ուրիշ կարգ մը քաղաքներու մէջ ալ։ Լեմբերգի մեծ գործարան մը կրակի տրուեցաւ։ Կառավարութիւնը քանի մը վայր զօրք զրկեց ցուցարարները զսպելու համար։

ԿԱՑԾՆԱԿ.—Անցած կիրակի Աւստրիոյ Լէմպէրկ քաղաքին չորկակայ աւաններէն մէկուն եկեղեցիին վրայ կացնակ ինկաւ զանգակատունը բառկեցաւ և բարձրաստիճաններէն 5 հոգի անմիջապէս կացնակոծ ըլլալով մեռան։ 25 հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Եկեղեցիին մօտը շատ մը տեղեր կացնակ իյնալով հրդեհներ ծագեցան։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ

ՅԱՄԱՌԱՑԻՆ ԿՈՒԻՆԵՐ ԿՈՒԱՆԹԱՆԱՄՈՑԻ ՎՐԱՑ

Լսենք արդէն թէ Կուանթանամոյի ծովախորշին առջեւ փոքրիկ գիւղի մը, Բայմանէրսոյի մէջ հաստատուած են 850 ամերիկեան նաւաստիներ, որոնք Թամբայէն ստացուած արշաւագունդին առջեւ ճամբայ բանալու կ'աշխատին, և ամէն գատ Սէրվերան ծովակալ այս նաւային խարիսխը իբրեւ ածուխի կեդրոն պիտի գործածէ, շերմալու համար մինչեւ Բիւ Ուէսթ, որ ութը օրուան ճամբայ հեռի է իրմէն։ Այդ 850 հոգիները միշտ կը պաշտպանուին Մարզուէհէր, Տոլֆէն և Վէյսէն մարտանաւերուն կողմէ։ Այս վերջին նաւը զէնք և ռազմամթերք հանած է ապտամբներուն համար Արմէրատայի եղերքը։ Օրէկոն զրահաւորը, որ ամերիկայեներուն ցամաք ելլելու գործողութիւնը դիւրացնելու համար Սէմբսընէն զատուած էր, դարձեալ Սանթիակոյի առջեւ գնաց։

Պլանքօ մարշալատ կը հեռագրէ թէ առ այժմ Սանթիակոյի առջեւ 15 նաւեր կան, երեք՝ Հաւանայի առջեւ, երկու՝ Մարիէլի առջեւ, երկու՝ Բայպարինի առջեւ և մէկ՝ Բարտէնասի առջեւ։ Մատիան գալի և Սինֆուէկոսի առջեւ ոչ է նաւ չի կայ։ Մարշալատը կ'աւելցնէ թէ Բայմանէրսէնէ ոչ է լուր չունի, բայց կուանթանամոյէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ սպանիական զօրքերը կը փորձեն Ամերիկացիները այդ կէտէն փախցնել։ Հեռագիրները ծանուցին թէ մինչեւ շաբաթէս օրէ վերջ ամերիկացիք սպիտի կանոնաւորներուն դէմ կը կռուէին. տասներեք ժամ ի վեր կռիւը կը մղուէր գրեթէ անընդհատ, երբ Մարզուէհէր նոր զօրքեր ցամաք հանեց։

ԱՐՇԱԻԱԳՈՒՆԴԸ

Նիւ Եորքէն առնուած նամակ մը կ'ըսէ թէ անցեալ շաբաթի օր Շ. Ֆիքը զօրավարին բանակ իր ռազմամթերքներով, ուտելիքներով և ձիերով պատրաստ էր երեսուն փոխադրանաւերու մէջ նստիլ, երբ Վաշինկթընի կառավարութենէն հեռագրով այդ մեկնումը յետաձգելու հրաման եկաւ։ Խօսք եղած էր թէ սպանիական չորս նաւեր նշմարուած էին։ Նաւահանգիստին մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուէին սպանիական թորպիլանաւի մը պատահական յարձակման դիմադրելու համար։ Նաւերուն մէջ տաքութիւնը այն ատիճան սաստիկ է որ տանջալոյս ձիերուն։ Ն՝ելադգուշութեան համար մնացեալ ձիերը հինգշաբթի առաւօտ շատ կանուխ փոխադրեցին նաւերուն մէջ։ Զինուորները նաւերուն մէջ կուտակուած կը մնան և տաքութենէն սաստիկ կը նեղուին։ Նիւ Եորք Հերըլդի Վաշինկթընի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Շէֆիքը զօրավարին բանալը վերջնականապէս շաբաթ օրվայը մրցան ճամբայ պիտի ելլի Բիւ-Ուէսթի երթալու համար։ Ուրիշ տեղեկութիւններէ կ'իմանանք թէ արդէն անցեալ շաբաթ օր մեկնած է կամ երեքշաբթի մեկնեցաւ և հինգշաբթի օր (երկ) Սանթիակոյի առջեւ պիտի ըլլար։ Վերջապէս հետզհետէ անցած դայլճած դէպքերը անսոյգ վիճակ մը կ'առնեն, քանի որ գրաքննութիւնը մամուլին կ'արգիլի ոչ է տեղեկութիւն հրատարակել նաւատորմին և բանակին շարժումներուն վրայ։

ՍԷՄԲՍԸՆ ԾՈՎԱԿԱԼԻՆ ԲՈՂՈՔՆԵՐԸ

Նիւ Եորքէն եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Սէմբսըն ծովակալ խիստ դժգոհ է ցամաքային զօրքերուն շղալէն։ Մաք Քինլի նախագահին ազգուս բողոքագիր մը ղրկած է, և կառավարութեան քաղաքականութիւնը յանցաւոր կը կոչէ։ Կը սպառնայ հրաժարական տալ, եթէ ցամաքային բանակը վերջապէս չմոթայ օգնել նաւատորմին ջանքերուն։ Ծովակալը կը դանգատի մանաւանդ ռազմախտական խորհրդին դէմ, որ Սան Փուանի ամրոցում դիրքակոծութիւնը հրամայեց, գործ մը՝ որ պարապ տեղը մէկուկես մը լման տղարի ուժը և ածուխ վատնել տուաւ։ Ծովակալը կ'ըսէ թէ Սանթիակոյի ռմբակոծութիւնն ալ կանխահաս էր։ Սպանիացիք ժամանակ ունեցան իրենց մարակոցները նորոգելու, հասատելու, և Սէրվերա ծովակալին մարտանաւերուն խոշոր թնդանօթները անոնց մէջ դնելու։ Եւ այս միջոցին, կ'ըսէ Սէմբսըն ծովակալը, մեր զօրքերը Թամբայի մէջ ծոյլ ու դատակնռած կը մնան, մինչդեռ քաղաքական մեքենայութիւններ կը նիւթուին Վաշինկթընի մէջ։ Եթէ բացարձակ հաւատալի չընդունի թէ զօրքերը անմիջապէս Սանթիակո պիտի ղրկուին, իր ունեցած բոլոր թեթեւ թնդանօթները ապստամբներուն պիտի տայ, և պիտի ջանայ Սանթիակոյի տիրել իր ծովային հետեւակներուն գլուխը անցած։

«Մեր ցեղակիցները կ'անցընենք, կը յայտարարէ ծովակալը, նշաններ փոխանակելով, և մեր գիշերները կ'անցընենք՝ սպանիական թորպիլանաւերուն դէմ ինքզինքնիս պաշտպանելով։ Այս անգործութիւնը վերջին ատիճան կը ջլատէ սպաներս և նաւագներս, չենք կրնար անպայման կերպով հանդուրժել այս բանին։»

Ծովակալը կ'աւելցնէ որ չի գիտեր ստուգիւ թէ Մէրիմատի մեռցուցիչը իրօք զոցած է ջրանցքին բերանը. ստիպուած է շատ մոտէն ուշի ուշով հսկողութիւն ընել, և անձնասպան պիտի ըլլայ, եթէ երբեք թշնամի նաւատորմը վտանգի։

Բանի մը օրերէն կը կարծեն թէ ցամաքային զօրքերուն յայտարարութիւնը արգելանելու համար մէջ բերուած փաստերը բանակին կազմակերպութեան պակասները ծածկելու համար է, պատերազմը երկարաձգելով բանակին մատակարարներուն և հանրապետական կուսակցութեան շահուն համար, վասն զի կը կարծուի որ եթէ պատերազմը տեւէ տակաւին օրվան նոր բանակներ ընտրութեանց մէջ ցնդ, որ հակառակորդներուն տեղի պիտի ունենան, երկերը ներկայ կառավարութեան երես չի՛տան այդ ծանր պարագաներուն մէջ։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐԸ

Մանիլայէն սպանիական աղբիւրէ եկած մասնաւոր հեռագիր մը (յունիս 8) Սպանիացւոց կացութիւնը բարւոքուած կը ներկայացնէ։ Կ'ըսէ թէ հակառակ Մանիլայի գաւառին ապստամբութեան, մայրաքաղաքը որոշած է ընդդիմանալ և բնակիչները վհատած չեն։ Պաշտպանութիւնները աւելցան և կամաւորներու նոր գունդեր կազմակերպուած են։ Ապստամբները չհամարձակեցան բերդին վրայ յարձակիլ, ուր երկու ամսուան ուտելիք կայ, Տուէյ ծովակալ իր զինուորներուն կը սպասէ։ Նակազաքիի Տէյլի Մէյլի Թղթակիցը կ'ըսէ թէ Գերմանիա որոշած է Մանիլայի ռմբակոծութիւնը արգիլել։

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

Կ'ըսուի թէ Սարիտի, Վիեննայի և Պերլինի մէջեւ կատարուած քանակցութիւնները տղղակի հաշտութիւն գոյացնելու նպատակ չունին, այլ կարեւոր են ինչ ինչ պատհականութեանց առնն, վասն զի Գերմանիա հակառակութեան տրամադրս թիւններ ցոյց կուտայ Ովկիանոյ արշիպեղագոներուն մէջ ամերիկեան միջամտութեան դէմ։ Կ'ըսուի թէ Ամերիկացիք արդէն բռնած են Բարոլինեան և Մարիան կղզիները։ Գերմանիաներկար ատենէ ի վեր կը փափաքէր ածուխի մթերանոցներ հաստատել, մանաւանդ Բանաբէ կղզիին մէջ. ասոր հետեւանքն էր 1885ի սպանիօ-գերմանական նշանաւոր վէճը։ Մատրիտի դահլիճը չի կարծեր որ հաշտութեան խնդիրը գրասեղանին վրայ դնելու ժամանակը եկած ըլլայ, հետեւաբար պատերազմին երկարաձգման կուսակցները այս բանակցութիւնները կը նկատեն իբրեւ նշաններ, որ կրնան դիւրացնել Ամրոպոյ գործակցութիւնը Միացեալ Նահանգաց դէմ։

—Լոնտոնի Միացեալ Նահանգաց դեսպանը կը հերքէ Նիւ-Եորք Հերըլդի տուած լուրը թէ Մանիլա անձնատուր եղած է։

—Սան Ֆրանսիսքոյէն կը հեռագրեն թէ ծովակալ Երեւան եկած է Մէրիմի զօրավարին (որ Մանիլա կ'երթայ) զօրքերուն մէջ։ Արդէն 50 դէպք պատահած է, հիմա օրական 6էն 8 դէպքեր կը պատահին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

Փիլիպպեան կղզիներէն եկած ծանր լուրերուն վրայ Պապը հեռագրեց խնամակալ թագուհիին թէ պատրաստ է ծառայել Սպանիոյ շահուն համար, եթէ կը փափաքի խնդրել եւրոպական պետութեանց միջամտութիւնը։ Թագուհին հեռագրեց իր շնորհակալութիւնը, ըսելով որ աւելի յարմար ժամանակի մը թանկագին պիտի ըլլայ Պապին ծառայութիւնը։

—Եւրոպայի մէջ ամերիկեան ներկայացուցիչ մը յայտարարեր է թէ, քանի որ ամերիկեան զօրքը Բուապայի ցամաքին վրայ ոտք դրին, հաշտութեան համար բանակցելու վայրկեանը խիստ հեռացաւ։

—Բարիզի մէջ մասնաւոր ներկայացում մը տրուեցաւ Լ'Նպատ Սպանիոյ. ներկայ էին քարիզեան և սպանիական ընկերութեան շատ մը անդամները։ Հազար անգ. ոսկի հասոյթ մը գոյացաւ։

—Լոտոլ-Անֆոյէրի Մատրիտի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Վէյլէր զօրավարին հետ, որ Ֆլորիտայի վրայ յարձակում մը ընելու համար իր ծրագիրը պարզեց անոր։ Սակայն չուզեց ըսել թէ այդ գինեալ արշաւանքը ե՞րբ կարելի պիտի ըլլայ։ Բուապայի վիճակը տակաւին յուսահատական չէ։ Կարելի է տակաւին Մաքզիմօ Կոմէզի հետ համաձայնութեան մը գալ, բայց ոչ Կարպիսայի հետ, որ ինքնագլուխ մարդ մըն է, ըստ Վէյլէր։ Զօրավարը Սպանիոյ ներքին կացութեան վրայ սակայն ակնարկութիւն չըրաւ։

—Ո-ըրլէի Վաշինկթընի թղթակիցը կ'ըսէ թէ ամենաարագ տեղի մը արտօնուած է յայտարարելու թէ Մաք Քինլի նախագահ հաշտութեան խնդիր չպիտի ընդունի, մինչեւ որ գրաւուին Փիլիպպեան կղզիները, Բորտօ Ռիքոն և Բուապան, և հաշտութեան պայմանները պիտի ըլլան ազգին պատերազմական տուգանք մը Սպանիոյ կողմէ, նոսա հատուցում մը Մէյնի համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Ռուսական օրաթերթերը տեսակ մը թերահաւատութեամբ կ'ընդունին երկու երկիրներուն մերձեցման մասին անգլիական խորհրդարանին մէջ Սըր Ուիլիըմ Հարքորթի պերճախօսական յայտարարութիւնները։ Նովոյէ Վրէմիա կը յիշեցնէ թէ քանի՞ քանի՞ անգամ Անգլիա իր քաղաքական մեքենայութիւններով հակասեց անգլիացի պետական մարդոց նմանօրինակ յայտարարութեանց։ Օրաթերթը կը յորդորէ այդ քաղաքագէտները որ իրենց ազդեցութիւնը բանեցնեն որպէս զի Անգլիոյ գործերը համաձայնին իրենց ցիրուն ճառերուն, և Ռուսիոյ հետ ո և է կռիւ զգուշանալու իրրեւ լաւագոյն միջոց ցոյց կուտայ երբեք չիրառուիլ զրօսնական հիւսիսային Զինաստանի գործերուն։

ՊՈՒԵՆՍԱՐԱՅԻ ԷՄԻՐը.—Էմիրը Ս. Բէդրսպուրգէն մեկնեցաւ, ուր պաշտօնական շրջանակներու մէջ իր դիրքը լաւ տպաւորութիւն ձգած է, հակառակ կեդրոնական Ասիոյ մէջ պատահած անկարգութիւնաց։ Այդ դէպքերը, որոնց մէջ երբեք մատ չունէր, առիթ եղան իրեն՝ նիւթական վկայութիւններ տալու Ռուսիոյ հանդէպ իր ունեցած հաւատարմութեան, և իր կացութիւնը մեծապէս զօրացուցան բարձր շրջանակներուն մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Պուլկար հայրենասէրներէն և Զարքոֆի ու Բարավէլոֆի կուսակիցներէն մին Պ. Նիքոլա Սիմոյէլֆ երկար հիւանդութենէ մը վերջ մեռաւ 1880—1881ին արտաքին գործոց նախարար եղած էր, և վերջին տարիներուս Պ. Սիմոյիլֆ Պուլկարիոյ առեւտրական գործակալի պաշտօն տուած էր անոր Մանասթիր-Պիթոլիայի մէջ։

ՁՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Պարբերական հանդէս մը Ձիհ-Սէն-Բաօ (ԽՄԲԱԳԻՐ Նոր Մանօֆլեաէն) հետաքրքրաշարժ յօդուած մը հրատարակած է ասելիին կտրատումը։ Վերնագրով։ Յօդուածին հետ քարտէս մը կայ ուր չինական տառերով նշանակուած եւ որոշուած են եւրոպական իրաւունքներու պետութեան տուուելիք մասերը։

Ռուսիոյ կը վերագրէ Բորէան, Զէյ-Սի և Զան Սի գաւառները։ Անգլիոյ՝ Քեանկ-Սի, Զէ-Քեանկ և Զու-Բէ, Գերմանիոյ՝ Զաս-թունկ և Հօ Նան. Ֆրանսայի՝ Հունան, Ասեամ, Բուանկ-Սի և Բուանկ-Թունկ՝ Հայ-Նան կղզիին հետ։

Բոլոր այս պետութիւնները միաւորապէս պիտի գրաւեն Բէյճիլին։ Գալով Ճաբոնի, պիտի պահէ Ֆորմոզան և անոր վրայ պիտի աւելցնէ Ֆօ Քիէն գաւառն հիւսիսային և արեւելեան կողմերը։

—Բէքինէն հեռագիր մը կը հաստատէ թէ կայսերական հրովարտակ մը հրամայեց այդ քաղաքին մէջ համալսարաններ հաստատել եւրոպական համալսարաններուն օրինակի։ Հաւանաբար պաշտօնեաները անմիջապէս գումարուեցան խնդիրը ուսումնասիրելու համար։

ՅԵՏԱԳՐՈՒ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ 15 Ցունիս.— Կուանթանամոյէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ամերիկացիները վերջին կռիւներուն մէջ քանի մը յաջողութիւններ ունեցան։ Յետոյ բոլորովին ուժասպառ եղան սպանի-ցիներուն յարձակումներուն։

—35 փոխադրանաւ, 14 մարտանաւերու պաշտպանութեամբ՝ երէկ առաւօտեան դէմ Թամբայէն մեկնեցան։

ՀԱՎԱՆԱ.— Ամերիկան թնդանօթակիր մը ճերմակ դրօշակ մը պարզած նաւահանգիստին առջեւ եկաւ, ազգիական հիւպատոսին Վաշինկթընի անգլ. դեսպանին կողմէ նամակներ յանձնելու համար։ Իշխանութիւնները ոչ է ալ թոյլ չտուին անոր դէմ, բայց թող չտուին որ նաւահանգիստին մօտենայ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Մանիլայէ քաշուած 8 թուականի պաշտօնական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ կացութիւնը ծանր է։ Թշնամին չըրջապատած է քաղաքը։ Ամէնուրեք զօրավարը ստիպուեցաւ դանել իր ուժերը, պաշտպանութեան գծին վրայ կեդրոնացնելու համար զանոնք։ Մանիլայի հետ ամէն յարաբերութիւն խզուած է։

ԲԱՐԻԶ — Եկեղեցական տեսանը մահուան դատապարտեց էմիլիէն ոճրագործը, որ Ցունվար 19ի դիրքը ոստիկաններու պահականոցի մը վրայ յարձակած և բազմաթիւ ոստիկաններ վիրաւորած էր։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Ցունիս. — Փիլիպպեանները ապստամբները Ակուինալտոյ զօրավարին հրամանատարութեամբ գրաւեցին Տաս Բինաք Բարանաքը։

—Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ, Փիլիպպեաններու խնդրին միջամտելու քաղաքականութիւնը. չափազանց կը զժգոհացնէ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը։

ԲԱՐԻԶ — Վէրջին լուրերուն նայելով կ'երեւայ թէ բազմաթիւ կռիւներէ յետոյ Ըսպանիացիք ետ մղած են ամերիկացիները։

—Վճռաբեկ ատեանը մերժեց Պ.Պ. Զոլայի և Բէհէօի կողմէ առաջարկուած վերաքննութիւնը Վէսասայի եղեռնագործ ատեանին անձեռնհասութեան մասին։

—Պ. Ֆելիքս Ֆոռ այսօր ընդունեց խորհրդարանին և Ծերակոյտին գանազան կուսակցութիւնաց պետերը և նախագահները։ բայց մի՛չեւ այս իրիկուն Հանրապետութեան նախագահը գահիճին կոչ մուութիւնը ոչ մէկուն յանձնեց։

—Կ'ըսուի թէ Սերվերա ծովակալը Սանթիակոյէն ելլել վ Սէմբսընի ծովակալին նաւատորմին հետ պիտի կռուի։

ՄԱՏՐԻՏ.— Բատիշէի պահեստի նաւատորմը այսօր մեկնեցաւ գաղտնի հրամաններով, ո՛չ երթալը յայտնի չէ։ Կը բաղկանայ 15 նաւերէ, որոնք են Բէլայոս, Բարլոս Դուինիօ, Ալֆոնսս ԺԳ. Վէլիոբէա զրահաւորները, երեք Թորփիլահարած, Բարիքա և Բաքիրոզ յածաւորակները, որ նոր գնուեցած Գերմանիայէն, և ուրիշ քանի մը մեծ շոգենաւեր, մարտանաւի վերածուած։

ՊԵՐԼԻՆ.— Հեռագիր մը կ'իմացնէ թէ կառավարութեան հրամանով Բրէնեռ Վէյհէլմ յածաւարակը, Նակասաքիէն (Ճաբան) Մանիլա մեկնեցաւ։

ՀՌՈՄ.— Խրիզդարանը բացուեցաւ առանց նշանակելի միջադէպի մը։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կուանթանամոյի կռուին մէջ ամերիկացիները 100 հրացան, 10,000 փամփուշտ ձ՛ոռ ձգեցին։ 18 սպանիացի գերի բռնուեցան և 40 սպանիացի մեռան։

Ամերիկացիները Առէրատերոս քաղաքը առին։ Քէօլնէրէ Զայտունգի կը հերքէ Գերմանիոյ զինեալ միջամտութիւնը Փիլիպպեաններու մէջ։

—Բէյրթայի Թարթոսի պանդոկին օսմ. ընդհ. հիւպատոսութեան պաշտօնատունէն հրդեհ ծագեցաւ։

—Հունգարիոյ խորհրդարանին անդամ Պ. Բաղֆի նախարարապետ Պ. Պանֆիկ մեռամարտի հրաւիրեց։

—Հաւանական է որ Ֆրանսայի նախարարութիւնը կազմեն ՊՊ. Ռիպօ և Ֆրէյսինէ։

—Պաշտօնապէս կը հերքուի թէ Պոլսոյ աւստրիական դեսպանատան դինուորական կցորդը հեռեն կառավարութեան առաջարկած ըլլայ՝ աւստրիացի մարդիշներ գործածել Ցունանստանի բանակին մէջ։

—Ռուսները Բէշիրի ծովախորշին փարոսը յանկարծ գրաւեցին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարքը Հայրը երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ զբաղեցաւ գաւառները նպատակ ղրկելու կարգադրութիւններով։ Ուրբաթի առաջնորդարանէն հասած դրութիւններ բաղմաթիւ կաթոլիկներու վիճակը շատ տխուր գոյներով կը նկարագրեին. Ս. Պատրիարքը 50 ոսկի միայն կը ղրկէ։ Նոյնպէս մէկ քանի որ բանոցներու կեդրոնէն յատկացուած ամսականները ղրկեց։

—Ս. Պատրիարքը երէկ ժամը 10ին ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆէնտիի, Կայս. Պատգ. գործ և տեսակցեցաւ Ա. քարտուղար Թահսին պէյի հետ։

—Պանտրմայէն 10է աւելի ազգայիններ Հայ գիւղի քարահանքի խնդրին վիճակը յայտնելով, այս առ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ Ագգ. Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցաւ Գառնիկ էֆ. Կիւլպէնկեանի նշանախօսութիւնը Օր. Մալվինա Ս. Անանոֆի հետ։ Երկու կողմէ ներկայ էին Մաքսա էֆ. Ռէնեան, Արբահամ էֆ. Մարգարօֆ, Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Գ. Շէրբէ՝ զինուորական կցորդ ռուսական դեսպանատան, Տիգրան էֆ. Սուս-ուֆեան, Պապի էֆ. Պապօեան, Վահան էֆ Լսսեան, Յակոբ էֆ. Յակոբեան Վահան էֆ. Կիւլպէնկեան և այլն։

Ս. Պատրիարքը ա ձամբ օրհնեց այս նշանախօսութիւնը։

Գառնիկ էֆ. Կիւլպէնկեան մեր վաճառական դասուն զարգացած երիտասարդներէն է և Օր. Մալվինա Անանոֆ եւրոպական կրթութիւն ստացած շնորհալի օրիորդ մը։

Իսկպէս կ'երևի ի սորբեւ հրատարակուած մահագրէն, էջնայեան եղբայրներուն մայրը՝ Տիկին Վարվառ Էջնաեան, վախճաներ է Փիլիպէի մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը հանդիսաւոր կերպով կատարուեր է շաբաթաթի օր և մարմինը ամփոփուեր է Փիլիպէի ազգ. գերեզմանատան մէջ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Վարդանեան գերդաստանի ննջեցեալց հոգւոյն համար Մեծ. Լեւոն էֆ. Բանիրանի կողմանէ ըստ սովորութեան Հաստատութեանս ընդհանուր պատարագ տալուն տարեկան Հոգեհացին առթիւ յաջորդիկ Կիւրակէ՝ որ է 7 յունիս, Ս. Երուսաղեմայ Պատ. Փոխանորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ս. Եպսկ. Եւէյեան Ս. Փրկչի մատրան մէջ հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել վասն հոգւոց հանգուցեալ Պօղոս աղա Վարդանեանի և եղբօր նորա և քերոց։

—Վարչական յանձնաժողովս պատիւն ունի շնորհակալութեամբ ծանուցանել թէ հետեւեալ բարեսէր ազգայինք ևս ըստ իւրեանց բարի սովորութեան ի նպաստ Հիւանդանոցիս ներկայ տարւոյ համար բացուած հանգանակութեան բարեհաճեցան մասնակցիլ երախտապարտ թղթով հաստատութեանս բոլոր պատասխանատուներն։

Գումար Ա. և Բ. ցուցակաց 11772 դրչ. Մեծ. Տեարք՝ Իպրանոսեան եղբարք 1080, Ագաթան և Կարապետ էֆէնտիք Թահթապրունեան 864, Բարսեղ էֆ. Հալաճեան 540, Յովհաննէս էֆ. Բէրէսթէեան 432, Մանուէլ և Յովհաննես էֆէնտիք Ալալրմեան 432, Բարսեղ Ոմն 216, Աւետիսեան եղբարք 216, Կիւլեսէրեան եղբարք 216. Յակոբ էֆ Մազպուլեան 216, Համբարձում էֆ Թարսեան 216, Շնորհք էֆ. Թաշճեան 216, Գրիգոր և Զուանդեան էֆէնտիք 108, Բարսեղ էֆ. Կիւլպէնկեան 108 Գումար 16,632 դրչ։

Ի դիմ. ց Վարչ. Յանձնաժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Գ. ՔԻՐԻՐՔՃԻԵԱՆԼԵԱՆ ԷԼԻԱՍ ՁԱՅՆԵԱՆ

Էջնաեան, Գաբամաճեան, Սվաճեան, Հարէնց. Բէհրիվանեան և Պարտիզպանեան ընտանիքներն խորին ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն կորուստն յանձին՝ իրենց ամենասիրելի մօր և մեծ մօր

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՎԱՐՎԱՌ ԷՋՆԱԵԱՆԻ

որ առ Աստուած փոխեցաւ երէկ յետ կարճատև հիւանդութեան մը։

Յուղարկաւորութիւնն տեսուր հանդէսն պիտի կատարուի այսօր յետ միջօրէի ժամը 2ին Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ մէջ, ուսկից հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի յաղգային գերեզմանատուն։

Ֆիլիպէ 3/15 Յունիս 1898

ԱԶԳ.—Գառաներէ և մայրաքաղաքէս եղած բաղմաթիւ խնդրանքներու ի պատասխան՝ Նշան էֆ. Տիզէնճեան կը փութայ ծանուցանել թէ իր Գործնական հաստատակալորէնոն Բ. տպագրութիւնը շատոց սպառած ըլլալով, ձեռնարկած է հրատարակել անոր Գ. տպագրութիւնը, որ ճիշդ առաջինին դիրքովը, բայց անոր կրկին ընդարձակութեամբը ճոխացած է, առանց սակայն գնոյն վրայ ոչ է յաւելման, և սա շնորհիւ հայ մեկենասի մը կրթասիրական առատաձեռնութեան։ Գործը հրապարակ պիտի ելնէ յուլիսի վերջը։

ՏՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ԲԵՐԱ, ԹԱԳՍԻՄ ՓՈՂՈՑ Թիւ 10

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէն սկսեալ իր տան մէջ. և կը դարմանէ մասնաւոր խնամով ներքին հիւանդութիւնները տղայոց տկարութիւնները, մրքի, միզային ճանապարհաց և ծննդական գործարանաց ախտերը։

Զօրեղաբար օրերը աղքատ հիւանդներ կ'ընդունի ձրիաբար։

Ռ. Ե. Շբ. օրերը ժամ 9ին կ'այցելէ նաև Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ Հ. Եմիրզեան էֆ.ի դեղարանը։

ՄԵՐ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒԸ

ՕՐՈՒՆԻ ՑԱՆԿ

Տիար	Գեորգ	Զիլճեան	20
»	Պօղոս	»	20
»	Երանոս	Տ. Առաքելեան	20
»	Յակոբ	Զօրպանեան	10
»	Մարտիրոս	Շիրինեան	10
»	Պօղոս	Անդրէասեան	10
»	Յովհաննէս	Զատիկեան	10
»	Գեորգ	Ճգնաւորեան	10
»	Նազարէթ	Հէքիմեան	10
»	Ոմն		10
»	Ոմն		10
»	Միհրան	Վարդեան	5
»	Խաչիկ	Հէքիմեան	5
»	Երուանդ	»	5
»	Յակոբ	Պինեաքեան	5
»	Յովակիմ	Անսուրեան	5
»	Ալիխան	Ղապատեան	5
»	Հրանտ	Ծատուրեան	5
»	Կարապետ	Զիլճեան	5
»	Տիգրան	Պիւլպիւլեան	5
»	Պօղոս	Սեւայարեան	5
»	Եղուարդ	Վարդեան	5
»	Տիգրան	Ա. Ծատուրեան	5
			200

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՎԵՐՋԻՆ ՑԱՆԿ

Ներսես պէյ Ալլահվերդի	100
Տիկին Ազնիւ Ասարեան	40
Զաքարիա Սերունի Մշեցի	20
Յարութիւն Տէրիրեանեան Խաչիկ	10
	170
Մեր նախորդ ցանկերէն	16,311
Օրսուի ցանկը	200
Կ. Պոլսոյ ցանկ	170
	16,681

Հանրային շուրջներ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Պրիւքսէլի օսմ. ընդհ. հիւպատոս անուանուեցաւ Պորտոյի հիւպատոս Էմին Ասլան էֆ։

Ամսթերտամի օսմ. պատուակալ փոխ-հիւպատոս անուանուեցաւ Պ. Ժէրլին։

ՇՆՈՐՀՈՒԵՑԱՒ

Կայս. Թիկնապահ միլիվա Օսման բաշայի ֆէրիգուէթեան աստիճան։

Կայս. սպայս կոյտին անդամ միլիվա Մէհմէտ Բէպիի բաշայի ֆէրիգուէթեան աստիճան։

Պիթլիսի կուսակալութեան ոստիկան զինուորներու գունդին հրամանատար անուանուեցաւ Վանի կուսակալութեան ոստիկան զինուորներու գունդին հրամանատար Պաշիումը իզզէթ պէյ։

ԹՈՒՐՔԻՒՀԵԼԼԷՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԱՆԱԳԻՐՈՒԹԵՒՆ բանակցութեան ժողովը երէկ ալ նիստ ըրաւ։ Վիճաբանութիւնը շարունակուեցաւ ընդհ. սկզբունքներու և օսմ. պատուիրակներուն ծրագրին յօդուածներուն վրայ։

ԹՈՒՐՔԻՒՀԵԼԼԷՆ ՍԱՄՍԱՆԱԳԼՈՒԽԸ.—Վիէննայի թերթերը կը տեղեկանան թէ թուրքեւհելլէն սահմանագլուխի վրայ կը մնան 16 վաշտ, 7 լեռնային հրետանի և հեծելազօրքերու գունդ մը Էսէրը Նէչէթ փաշայի հրամանատարութեամբ։ 12 վաշտ և 5 հրետանի կը մնան Աբբասի սահմանապլուխի վրայ։ Խոյրի փաշայի հրամանին տակ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻԶ ԵՒ ՐԷԺԻՆ.— Երեքշաբթի իրիկուն, արտասովոր նիստ մը գումարուեցաւ Օսմ. Հանր. Պարտքի պաշտօնատան մէջ, Բէժիի գործերով զբաղելու համար։

Վիճաբանութիւնը տեղի ունեցաւ վաճառականներու շափին և մաքսանենգութեան դէմ արգելիչ միջոցներ գործածելու մասին։

Բէժիին վարչութեան նախագահ Պ. Լինտօ պաշտպանեց Բէժիին կողմէ մինչեւ այսօր ձեռք առնուած միջոցները։ Այսու հանդերձ Հանր Պարտքի վարչութեան նախագահ գոմանատ Պէգժէ մէկ քանի առաջարկներ բրաւ, որ ընդունուեցան։

Հանր. Պարտքի վարչութիւնը առժամպէս իր վրայ առաւ գաւառներուն մէջ Բէժիի գործերուն հսկելու հոգը։ Եթէ իր այդ հսկողութիւնը արդիւնաւոր ըլլայ, մայրաքաղաքին և արուարձաններուն մէջ ծխախոտի մաքսանենգութիւնները արգիլելու հոգն ալ ինք պիտի ստանձնէ։

ԻՍԼԱՄ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.— Թաղապետական Ա. շրջանակը Պոլիս գալէք խալամ ուխտաւորներուն համար Սիրքէճիի և Թոփհանէի մէջ պանդոկներ և ապեռնակներ կը պատրաստէ. Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ ուխտաւորներուն հանգստութեան և առողջութեան համար բան մը չխնայուի. ամենայնիւ սակրութիւն մը ունեցողները իսկոյն դարմանուին. բոլոր սենեակներուն վրայ մէյմէկ թուղթ պիտի փակցուի, ցուցնելու համար թէ քանի՞ ուխտաւոր կրնան ընակիլ այդ սենեակներուն մէջ։

ՊԱՐՏԻԶՊԱՆՆԵՐԸ.—Պեռական Խորհուրդը որոշեց որ բոլոր պարտիզպանները թէմէթքիւի տուրքէ ազատ ըլլան։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ.—Նախարարական Խորհուրդը հրամայեց որ Իզմիրի զինուորական (պէտէլ) տուրքերը առանց պատժի գանձուին։

ՑՈՐԵՆԻ ԳԻՆԸ.— Գերգ քիլիէի մէջ ցորենի գինը իջաւ. երկու ապա տասի քիլէն 33 դրչի կը ծախուէր, այսօր 22 դրչի կուտան քիլէն. այս տարի Գերգքիլիէի այգիներն ալ լաւ յոյսեր կուտան։

ՇՈՒՇԵՆԱՐԺ ԱՂՕՐԻՔ — Ռատարդարի մէջ շոգեշարժ աղօրիք մը պիտի չենուի։

ՆՈՐ ԹԵՐԹ.— Իզմիրի մէջ Հապէշ անունով իրաւագիտական թերթ մը պիտի հրատարակուի։

ԹԵՍԱԼՈՒՈՑ գրաւման ատեն, Քալաքայի թաղապետական տեսուչը Պ. Եուվանիտիս, Պոլիս եկաւ։

Պ. Եուվանիտիսի Իմիխյոզի արծաթ շքանշանը շնորհուեցաւ։

ԱՏԱՆԱՑԻ Աեամոր գաւառակին շրջանները գտնուող Շէքէրլի աշիրէթը կարելի չըլլալով մէկ մուխթարով կառավարել, կայս. Իրատէ մը հրամայեց յիշեալ աշիրէթը հինգ գիւղերու բաժնել, և ասոնց իւրաքանչիւրին մէջ մէկ մուխթար նշանակել։

ԵԱՆԵԱՑԻ և Շքոմրայի ելմտական քննիչ Ալի Էմիրի պէյ և Էլասոնիայի մալ մուրուրի Ասվէտ Համտի էֆ. Նախընթաց օր Պոլիս եկան և իրենց տեղեկագիրները յանձնեցին ելմտական նախարարութեան։

Բ. ԴՈՒՒՐԸ.—Օսմ. Պանքային տնօրէն Սըր Հարիքը Լանկ երէց Բ. Դուռը երթալով Բարձր. Մեծ-նպաստը հետ տեսակցեցաւ։

ԿՐԵՏԷ —Երէկ իրիկուն 200է աւելի կրետացի որը տղաքներ աւտրիական շոգեհաւով Պոլիս հասան։ Կրթական նախարարութեան կողմէ պաշտօնեաներ ղրկուեցան, որոնք շոգեհաւէն առնելու համար։

—Եւ. գ. աբանակին հրամանատարները և սպաները 1500 ծրար տիմի. երկու ծրար ատատուցու. Հանեայի Նպատամատոյց յանձնաժողովին ղրկեցին, կրետէի իսլամ կարօտեալներուն բաժնուելու համար։

ԿԱՑՈ. ԳԱՐԴԵՒ. — Կայս. Իրատէ մը արտօնեց որ գեր-հպարապետ Նէչէթ էֆէնտիի 2400. կայս. անձնական բանակին 6.դ գունդին 4.դ վաշտին ը սրտուզար Հաճի Հասան Խայրի էֆ.ի 2080. յիսնապետ Հասիտ էֆ.ի 955 և հրացանագործ Բէհէկ աղայի 2000 դրչ. Նպաստ արուի. ասոնց տուները և գոյքերը Զամբլճայի և Պէշիկթաշի Գրլճաֆիի հրդեհներուն ալրած էին։ Վեհ Սուլթանը իր կողմէն ալ 10ական ոսկի շնորհեց անոնց։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ այս օրերս կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն մէյմէկ ամսական տուրի։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Մարշալ Եբերշաքթի առաւ Ս ֆիլիէն անցնելուն, Ֆէրտինանտ իշխանը Պ. Տոպրովիչ և իր անձնական քարտուղարը ղրկեց անոր իր բարեւները հաղորդելու։

ԿԱՑՈ. ԹԱՆԴԱՐԱՆԻՆ օգնական անուէն Խալիլ Էսնէմ պէյ երէկ Իզմիր գնաց, Այտընի մէջ կատարուող հնագիտական պեղումները աչքէ անցընելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՑԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Անցած ուրբաթ Ս ֆիլիի օսմ. զորմէջը Նուսուհի պէյ Ս ֆիլիի Խպաիներու թաղին մէջ երկու հարիւր աղքատներու սեղան մը տուաւ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.—Անցած հինգշաբթի գիշեր Սելանիկի մէջ երկու հրդեհ ծագեցաւ։ Առաջինը 900 ոսկիի վնաս պատճառեց։ Այլոյն տուներուն մէկ մասը ապահովագրուած էին։

ՇՈՒՎԻ ԱՐԿԱԾ —Երէկ իրիկուն Սկիւտարի նաւավարներէն մէկը էմին էֆէնտիէն 6 հոգի առնելով. Սալբրազարի առջեւէն անցած ատեն, նաւակը գերմանական դեսպանատան պահակաւորին դարնուեցաւ և մէջը եղողները ծովը թափեցան. օսմ. պահակաւորի մը սպաները ազատեցին զանոնք։

ՏՐԱԳԻԶՈՆԻ մաքսային նախորդ տեսուչ Սաֆտ էֆ Եանֆ՝ մաքսատան տեսուչ անուանուեցաւ։

ՋԻՈՒ ԱՐԿԱԾ.—Նախընթաց իրիկուն Սպանիոյ դեսպանատան Ա. քարտուղար Պ Զայաս քանի մը կիներու և բարեկամներու հետ ձիով Բէկճիանէէն վերադարձած ատեն, յանկարծ ձին խրտչելով վար ձգեց Պ. Զայասը, որ բաւական տեղ քաշքշուեցաւ։ Բարեբաղդաբար Պ. Զայասի ոտքերէն մէկը սպասակին մէջ մնալով, անկումին թափը կրնայ։ Անմիջապէս Բանկալթիի ռուսական հիւանդանոցը փոխադրեցին զայն, յուսահատական վիճակի մէջ։ Զայաս ծանրապէս վիրաւորած էր գլխէն, ինչպէս նաև ուրիշ տեղերէն։ Անմիջապէս կանչուեցան Տոքթ. Դամատը օղու, Կապուտձի Ալի, որ պէտք եղած դարմանները ըրին վիրաւորելոյն։ Երէկ առաւ Սպանիոյ դեսպանը հիւանդանոց գնաց Պ. Զայասի վիճակին տեղեկանալու համար։ Մոնիթէօռ կըսէ թէ Պ. Զայաս կէս գիշերին մօտ ինքզինքը զատ է և սկսած է խօսիլ։ Վտանգը անցուցած է։

ՄԻՇԵԼ ԲՈՇԱ.— Այսօր Իւնիոն Ֆըբանսէզի ընկերութիւնը Պոլսոյ քարափներուն և փարոսներու արտօնատէր Միշել բաշայի հաղորդագրութիւն մը կուտայ։

ԺԱՆՏԱՏԵՆԻ. — Իզմիրի Թերթ մը կը գրէ. կէօղ Թէբէի կողմերը ժանտատենդ ծագած ըլլալով, Այտընի կուսակալը Բարիզի քիմիական ընկերութեան անդամներէն Տոքթ. Թասսոս Արկիրօբուլոսը կէօղ Թէբէ գ.կեգ. ժանտատենդը ծագած տուներուն չ երերը քննելու համար։

ԿԻՐԱԿԻ իրիկուն, Դատարքէօյի Նաւամատոյցին վրայ յայտնակում Լրոզ Պէտրիանը բ. շաբաթ էֆ.ին էֆ նամակ մը գրելով Խուրթ Թելիներուն, կ'ըսէ թէ իրեն վրայ յայտնակները, յատկապէս թելպղուած են ուրիշներու կողմէ, որ դրամ, և ազդեցութիւն բանեցնելով գիրենք ոստիկանութեան ձեռքէն ազատել խոստացած են։

«ԹԱՑԵԱՐ» և «ԹԱՑԻՐ» թերթերը մաքրելու և ներկուելու համար թէրեանէի աւագանը մտան։

ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԲԱՂՆԻՔՆԵՐԸ — Անատոլուի կարօտեալներուն նպաստամատոյց յանձնաժողովը նպաստել պիտի տայ կամուրջին ծովային քաղնիքները. որոնց հասոյթը կայս Իրատէի մը համաձայն, Անատոլուի և Հալէպի կարօտեալներուն յատկացուած է։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ առաւ Պէյլերպէյ, Սթավրոզ տէրէսի. Բէշիկ էֆ.ի տունէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց անմիջական օգնութեանց շնորհիւ, խափանուեցաւ։

ԵԿՈՂ ԳՅՈՒՂ. — Շուէտ-Նորվէկիոյ ընդհ. հիւպատոս Պ. Հէրման երէկ Օսէտա գնաց։

—Գերմանիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ. Մորկէն՝ Պերլին, Հանր. Պարտքի վարչութեան անդամ Պ. Լինտօ՝ Պերլին գացին երէկ։

ՍԻԿԱՍ. — Անցեալ հինգշաբթի Իզմիրի մաքսատան մէջ լուցկի պարունակող արնաւուկ մը գետին իյնալով բռնկեցաւ։ Կրակը միւս անառուկներուն ալ անցաւ և քիչ մնաց մեծ հրդեհի մը պիտի փոխուէր, եթէ անմիջապէս չյաջողէին մարել զայն. 14 անառուկ լուցի այրեցաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԷ գրուած նամակ մը կը տեղեկանանք թէ Մուստիշեան Յովհաննէս էֆ.ի եղբայրը, Ճիպրայէլ Մուստիշեան, մայիս 10.ը օրը գետին եղերքը խղդուած գտնուեր է։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ հայի գինը երեքշաբթի օրուընէ սկսեալ 5 մէթալիքի իջաւ։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Եղեռնագատ ատեանը երէկ 3½ տարուան բերդարգելութեան դատապարտեց փաստաբան Վասիլ Մարքոյլի էֆ.ն, որ զրպարտութիւններ բրած էր Բեռա կահավաճառ Վասիլին վրայ և խրթած էր նպարավաճառ Թոմասն։

—Եղեռնագատ ատեանը 15 տարուան բիւրապարտութեան դատապարտած էր Գրիգոր անուն մարդը Սուլթան Համիտի մօտ Արքինի սպանութեան առթիւ։

Եղեռնագատ ատեանին վճռագիրը և յարակից թուղթերը վճռաբեկ ատեանին յանձնուեցան քննելու համար։

ԿԱՏՂԱՄ ՇՈՒՆ.— Նախընթաց օր Ինճիր քէոյի մէջ կատղած շուն մը երկու հոգի խածաւ. շունը սպաննուեցաւ։

ԵՐԿԱՐԱԿԵԱՑՆԵՐ —Այս պահուս Բէնտիքի մէջ կ'սպրի Հիւսէյին անուն ծերունի մը, որ մէկ և քառորդ դար մը ապրած է արդէն, այսինքն 125 տարի։ Առողջութիւնը տեղն է և օրը շրջս ժամ ճամբայ կը քալէ։ Ցամաք հացը շատ կը սիրէ և ակառաներուն ալ կաղին և ընկոյզ կը կոտրէ։

Քոյրը նոր մեռաւ 130 տարեկան ծերկ հասակին մէջ։

ԱԶԳ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԱՅՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Ընկերութիւնը Նուազուրդի կը դնէ 500,000 ֆրանք շոր խոտի մատակարարութիւնը իր երեք մխոռներուն համար։

Նուազուրդին մասնակցիլ ուզողները կրնան Ընկերութեան գրասենեակը ներկայանալ, ամէն կէս օրէ յետոյ, ժամը 2էն 4 մատակարարութեան պայմանները ստանալու համար։

Կ. Պոլիս 2/89 Յունիս 98 5—5

Ա Զ Դ

Բռնեցէք Հ. Ա. Պալասանի «Նոր Մանկան» Պարէզ» դասագիրքը և եթէ արդիւնքը՝ վկայեալ մանկաց վարժուհիներու ձեռքով գոհացուցիչ չըլլայ, մէկ կողմ նետեցէք զայն։—Գին 2 դրուշ։

Մանկապարտէզներու համար մասնաւոր գեղ։—«Մանկապարտէզի Նիւթերու» ճոխ հաւաքածոյ մը գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուի։

Բացուած է «Հանդէս Ամսօրեայի» տարեկան բաժանորդագրութիւնը. գին 10 ֆր. գաւառներու համար, փոստի ծախք առանձին։ Յունուար, Փետրուար և Մարտ ամիսներու թիւերը արդէն հատած են։ Նոր հրատարակուեցաւ Հ.Գ.Մէնէվիշեան—Դիրք գրելու արուեստը։ Գին 6 դրուշ։ 38

Դիմել «ԲՐԻԶԱՆԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ» ՂԱԼԱԹԻԱ ՍԵՂԲՈՍ ԽԱՆ Թիւ 5։ 22—30

ՏՈՌԹԼՕՈ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ

Կը ծանուցանէ թէ, հինցած և նոր սկսած ջերմամիզութիւնը և անկից առաջ եկած ամէն կարգի հիւանդութիւնները, բալորովին նոր մեթոտով մը հինգ վեց օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ, առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու. անոնք որ կը տարակուսին, բժշկելէ վերջ կրնան վճարել բժշկութեան վարձքը։ Հիւանդներն ամէն օր առաւօտէն մինչեւ իրիկուն կըրնան ներկայանալ Տոքթէօռին դարմանատունը, Ղալաթիա Մանարգեղբար ճամբան։ Գարագաշ օրէլին դիմաց. 97 թիւ լամպաճիի խանութին վրայի յարկը։

29 24—40

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՄԱԲՈՅԹՔ

396, Մեծ փողոց Բերա, 396

Տեսնել 4ՐԴ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 5 Յունիս։

Կ.ՊՈԼԻՍ.—Ծանրաչափ 754.— Ջերմաչափը 29 աստիճան։ Օդը մասամբ ամպամած։

— Կէս օր, ժամը 4,20։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Ջերմաչափը ցոյց կու տայ։

Վիեննա 11, Բէգրազուրկ 13, Մոսկուա 15, Իզմիր 19, Վալօնա 22, Սկալեիկ 25, Աքքիֆ 26 աստ. զրոյեն վեր։

Սեւ Ծովուն վիճակը Փիլիպէի մէջ.— Հանդարտ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	25
Ամէնէն բարձր գին	»	24	26
Ամէնէն վար գին	»	24	23
Բուլգարի երկա. գոց.	Ֆր.	109	75
Ամէնէն բարձր գին	»	110	25
Ամէնէն վար գին	»	109	75

ԲԱՑՈՒՄ 5 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ռ. Կ.	24	25
Բուլգարի երկաթուղի	Ֆր.	109	75
Օսմանկէ		107	—
Ռէնտի		290	-
Օսմ. Պանքա		12	35
Ռէնտի ժէնէրալ ՕՍՍմ.		8	24
Երկրագործական Պանքա		7	30
Օսմ. Սա. Շանտ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	12
Օսմ. Ապան. Ընդ.		4	45
Թրամուէյ բաժանմ.		815	—
» Ժուլիանոս		390	—
» պարտատ.	Ֆր.	502	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Քարափ կ Պոլսոյ	»	162	-

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ուռ օրուան	Օ. Ո.	3	13
» մէկ ամսուան	»	—	—
Բուլ. երկա. ուռ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկնոց	Ղրշ.	87	03
Անգլիական ոսկի	»	109	32
Բոլ էմմէրիալ	»	89	35
Քրիմլց	»	51	02
Մէճիտիէ արծաթ	»	10.	09
Մէճիտիէ	»	96	30
Բուլգար Ռուպլամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	06 1/4
» » » չէք	»	22	93
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	48 3/4
Վիեննա չէք	Ֆիորր	10	87 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	63	50
» » » Բ.	»	16	37
» » » Գ.	»	26	50
Դ.) բաց.	»	22	37
) գոց.	»	22	43
Փոխառութիւն Գասապա	»	83	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	43
Այտընի երկաթուղի	»	13	50
Եգիպտական Միացեալ	»	108	25
Ակնկ. Քոնսոլիտէ		111	43
Հելլենական 5 %	»	39	50
Մոնտոլ Հելլենական 4 %	»	43	50
Ռանթ » 4 %	»	33	—
Գուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	50
» նոր » 6 % 1892	»	92	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	46 3/4
Դրամագեղ	»	3	—

ՎԻԵՆՆԱ, 16 Յունիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիորր.	47	60
» Լոնտոնի վրայ	»	120	40
Բուլգարի երկաթուղի	»	60	10
Օսմ. Ռէնտի	»	134	50

ԲԱՐԻԶ, 16 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց	Ղրշ	22	65
) գոց.	»	22	62
» » » Բ.	»	46	75
» » » Գ	»	26	80
Օսմանկէ	»	109	—
Բուլգարի երկաթուղի	Ֆր.	110	—
Օսմ Ռէնտի	»	290	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	565	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102	60
Քէյտի Լիոնէ	»	837	—
Պանք տը Բարի	»	952	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3652	—
Իտալական Ռանթ	»	93	42
Սպանիական արտարին	»	33	75
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	255
Դրամագեղ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 16 Յունիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	20
Բուլգարի երկաթուղի	»	114	20
Անատ երկա. պարտատուղթ	»	97	2,
Փոխ Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	325

ԴԵՐՁԱԿ-ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. ԵՒ Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Կ. Պոլիս Թարագնըալը փողոց Թիւ 98

Նորելուկ կերպասներու ճոխ մթերք մը ֆրանս. և անգլ. նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի յանձնարարեալ. տրամադրելի է ճաշակի տէր և վայելուչ հագուելի ուզող պատուարժան հասարակութեան։

Վաճառատան նշանաբանն եղած է միշտ «Ուղղութիւն և գոհացուցիչ գիներ». հետեւաբար պէտք ունեցողները թող գան մեզ և գոհ պիտի մնան։ 14 25—52

ՍԿՈՒԴԻ ՄՕՏԻՒ ԶՈՒԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 տեսակ 1889

Գարշելի Սգոյ է գլուխ,

Որովհետեւ սկսած եմ գործածել մեր Սգոյն կարակը. միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանաւանդ խալային և անարիւնութեան հիւանդութեանց դէմ մը դեղերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս համար և յարգոյ գաղտնութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու։ Մաւոտ մնամ իւրեան և կրկնամարտիմ գան։

ՏՐ Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՀԱՐՄԱՆԵՐԻՆ ՄՈՄԵՐ

ՄԻՍԵՐՈՅ ՀԱՅԱՍԷՐԵԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և դարդարող հարանիքի մոմերու. Գամանոս խանի անկիւնն էն փ Խորուած է Զարմիքերը հարուր Մեծ Նոր խան փոխարէն թիւ 47 ուր կը վաճառէ հարսանեաց համար ծաղկաւէտ կերպանդներ, քղանքեր, ձեռնոցներ, և այլն. և կը դարդարէ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, հաճոյատ գիներով։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԱՐԿԵՆԱԿԱՆ ՄՈՄԻ ՆԵՐԿ

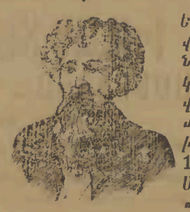

Եթէ կրփափաքիր հինգ վայրկենի մէջ մօրուքնիդ և մազերնիդ սեւ կամ շագանակագոյնի փոխել, դիմեցէք Մահմուտ փաշա Քիւրքճի խանի դիմացի կարգը 131 թիւ Արամ էֆ. Սօղանճեանի վաճառատունը։ Հոն տեղի մազի ներկի չորս անվնաս նիւթերէ բաղադրուած է ի Բարիզ, եւ մազերուն տուած փայլունութեամբ, կակղութեամբ եւ գործածութեան դիւրութեամբ, փարձով հաստատուած է թէ մինչեւ ցարդ Եւրոպայի մէջ պատրաստուած ջուրերէն անմրցելի կերպով լաւ է։

ՇԻՆ ՄԸ ՎԵՑՍՄՍԵԱՑ ԳՈՐԾԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԲԱՒԷ.—

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գլխաւորներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի դումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկւոյ։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ՀԱՍՆԵՐՈՒՆ համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ՀԱՍՆԵՐԸ։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանի գրիգորեան վերայ յուրէ, դէպ Զըրուգեանց դէմ)

կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակառաներն ալ անդամն կը լեցնեն. ցաւազրկիչ և բոլորովին վիրաբուժութիւն պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գէմի յեռաորդներուն ըստ գոյութեան, ծամելոնին, և ապա արդասաւորեան երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմբրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աք աններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամահանումի։

Ց.Գ. Ամերիկ. սով. համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (Դեկ- Յեն- օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Դեկ- Յեն- Յեկ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատըգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ռի- 1 Թէլեֆէք գոյոց։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՕ

ԸՆԴԴԷՄ Հէլլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Կոզ	1011	Մալմ	724	Բօպարս	1862
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոնտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաքֆօ	1113
Ամսէլ	1541	Գօրսօ	895	Հրը	775	Մարգէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիսաղ	2377	Յիտօ	481	Հիտալկա	1581	Միլատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանս	1832	Յօմինս	937	Հինտալ	3720	Մրկ	1037	Սբէրս	1300
Գօրտոնիս	1264	Տուրս	2883	Հորատիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրարս	1713	Հուսպէր	596	Մուրիլս	2419	Բ. Ուիկսրն	1546
Գրիֆիս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօքիս	3827
Գրիֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտահս	5540	Սոիս	4100	Թուլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ճիլս	1080	Մնեարիս	4036	Թորրիտս	487
Գալրբաս	1337	Էրաղս	1481	Ֆէլս	1053	Սրբատս	1535	Ուրպրնս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆօլրինս	2307	Բալէտմս	1537	Վասրս	1914
Գաղս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆովնս	1700	Բոլս	510	Քոլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Էլս	1053	Ռիալթօ	2229	Քոլմնուրնս	2396
Սիսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Էէրանդս	2272	Ռիսատ...	1663	Եէտս	1850
Դլիս	2697	Կալիլէս	3069	Վիվօրնս	1643	[illegible]	1613	Ֆրբ	1200
Գուլբատս	4235	Կիրտնս	1243	Լօրէնցս	3191	Բսմէս	1789		

Իակս չգենաւը, նաւապետ Ուսդրն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Էպրս չգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 9ին և 24ին հոս կ'սպասուի։

Քոնկս չգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 17ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս դալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՏ ՐԻԶՕ

Թիւ 17—18, Ֆիւչիւք Մէհէմէտ խան, Ղալաթիա

ՍԿԻՒԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կամաքլը	Կամաքլէն Իսկիւտար
11 — Պէշիք	6 15
11 30 Վոսփ.	6 50 Պէշիկ.
12 15	7 55 Պէշիկ.
1 —	8 50
1 30	9 35
2 —	9 45 Յէրպ.
2 30	10 10 Պէշիկ.
3 —	10 35 Գգ.Դպ.
3 15 Յէրպ.	11 — Գգկ.
3 30	11 — Յէրպ.
4 —	11 20
4 30	12 —
4 45 Յէրպ.	
5 5	
5 35	
5 50	

Իսկիւտարէն Կամաքլը	Կամաքլէն Իսկիւտար
— —	7 — Գգկ.
11 30	7 40 Պշկ.
12 15	8 20
1 —	9 —
1 50	9 40
2 25	10 15 Գգկ.
2 50 Վոսփոր	10 30 Յէրպ
3 5	10 40 Գգկ.
3 30	11
4 —	11 25 Գգկ.
4 30 Յէրպօթ	11 30 Յէրպ
4 35	11 50
5 —	12 15
5 40 Պէշիկ.	
5 30 Յէրպօթ	
6 15 Պշկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամաքլը	Կամաքլէն Իսկիւտար
11 15 Պէշքթ.	6 20 Պէպ.
12 —	6 50 Պշքթ.
12 40	8 Պշքթ.
1 20	8 45
2 —	9 30
2 45	9 45 Յէրպ.
3 25	10 15
3 15 Յէրպօթ	10 35
4 5	11 — Յէրպ.
4 40	11 10
4 45 Յէրպօթ	11 45
5 25	12 —
5 50 Պշկ.	

Իսկիւտարէն Կամաքլը	Կամաքլէն Իսկիւտար
11 45	7 5 Պշք.
12 20	7 40 Պշք.
1 —	8 20
1 35	9 —
2 20	9 40
2 35 Վոսփ	10 15
3 5	10 30 Յէրպ.
3 30	10 40
4 — Յէրպօթ	11 20
4 45	11 30 Յէրպ.
5 30	11 45
5 30 Յէրպ.Թ	12 15
6 15 Պէպէր	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հարէմէն Սալատակ բացի Կիր.էն
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէն
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 30 Կասուրջէն Հարէմ Սալատակ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Ցալատակ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալատակ (կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին)

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐԷԼՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱՔԱԵԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրբէճի
4 45 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրբէճի
4 — Սիրբէճիէն Իսկիւտար
5 30 Սիրբէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրբէճիէն Գպ.Իսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն շոգենաւը իրենց գտնուած տեղերը պտտի մնան։

ՀԱՄՊԱՐԻՏԿ ՍԻՒԹԷՆԻՒՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 14,500,000
Պահեստի դրամ	» 26,504,000
Տարեկան հասոյթ	» 58,937,000

Ընկերութիւնքս ԱՄԵՆԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՆ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԴԱՒԻԹԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտիսխան. 20 21 22

ԷՔԻԹԱՊԼ

(ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ)

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՖԻՐԱՆՍԱ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆ ՇԵՆՔԻՆ ՄԷՋ

ԹԻՒ 36 ԵՒ 36 ԷՖ ԱՎԵՆԻՒ ՏԸ ԼՕՐԵԼԱ, ԲԱՐԻԶ

Երաշխաւորեան դրամագլուխ	ֆրանք 1 միլիառ	227 1/2 միլիոն
Հիմնարկութենէ ի վեր ապահովագրելոց վճարեալ	» 1 »	425 1/2 »
Սրընկաս պահեստներէ զատ յատկացուածական պահեստ	»	261 1/2 »
(Աշխարհի վրայ ոչ մէկ կենաց ընկերութիւն այս աստիճան մեծաքանակ յատկացուածական պահեստ ունի։)		
1897ին ընդունած նոր ապահովագրութեանց գումարը	»	813 »
1897ին ամբողջ հասոյթ	»	251 »
1897ին ապահովագրելոց վճարուած գումարը	»	109 »

Հարկ է հաստատել որ ԷՔԻԹԱՊԼ 1897ին՝ բազմամեայ 189.ին՝ ունեցած է 37,6.7,476.0։ ֆրանքի ցաւելում մը յատկացուածական պահեստին վրայ։ 10.,.84,.0.4.80 » » ամբողջ գ յ.երուս վրայ։ 1.1,054,140.95 » » նոր ապահովագրութեանց վրայ։ Ոչ մէկ կենաց ընկ.այնչափ յատկացուածներ ունեցած է

ԷՔԻ ԱՊԼ ամերիկեան ուրիշ ընկերութեանց պէս իր սակերը աւելցուցած չէ, ուստի եւ յիշեալ ընկերութեանց բաղդատմամբ՝ ԷՔԻԹԱՊԼի զիսերը տարբերի եւ տեսակի համեմատ մէկ եւ երկու տարեվճարը խնայողութիւն մը ցոյց կուտան։

Ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Տ. ԳԱՒՐԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս Պահչէ-Գաբու Անանիտիսխան, թիւ 20—21—22։ 63 13—24

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոց է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրօֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սրրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՐՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԹՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԲԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՓՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՑԱՐՁԱԿՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուին բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ՌՈՍՍԷ RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հարթաւան ծրագրութիւն

2	14	Միտիլլի, Իզմիր, Գիրէտէ, Ռոդոսանգրեա, Սէյրը 3ին յետ միջօրէի։
3	15	[illegible]
4	16	Տարտանէլ, Այնաբազ, Մէլանի, Իզմիր [illegible] միջօրէին։
6	18	Իզիպոլու, Սամսուն, [illegible], Կիրեսուն, Տրապիզոն եւ Պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։ 562

ՌՈՍՍԷՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐԵԿ ԵՒ ՄԱՐԹԱԼԻ

Ն. ԱՆԴԷ ԵՒ ԸՆ.

Մարթալի այլ և Գալիպոլի գիծերուն ծանօթագրական քարտէզ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ոսկեայ և արծաթ գրագրոյթեան Նաւաղչէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՈԹԷՄ ԲԸՊՈՒԼ

Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՖԻՆԱՐՑ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուղղակի գիծ՝ Նիւ-Եորք կը քաշէն Լիվերբուլ և Աբերտիլից դէպ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ումբրիա	7718	Գոմնիտ	4581
Եվրուբիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Ուրանիա	7268	Ազիաս	2393
Բամոնիա	5587	Մարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիքիա	4557	Թրինիտատ	1899
Գլէրրս	2148	Մորոգգո	1855
Թէտար	1876	Գամանիա	12950
Շէրպուրգ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4245		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

ՓԻՆԻՆԻ ՀՆԱՐԻՔ

ԲԵԼԳԻԷԻ ՔԻՆԻՆԻՆ ՓԱՌՍԻԻԼՆԵՐԸ

QUININE de PELLETIER

Բոլոր բժիշկներուն կողմէ ընդունուած իր ազդեցութեան համար ընդդէմ գլխացաւերու, ջղացաւերու, տենդերու, կաթուածի, յոգնաբէ, մարմնոյ տկարութեան։ Մեծապէս ազդեցիկ են ընդդէմ ինֆլուենցայի, կոխրի, հարբուխի, ցրտաւութեան։ Մէկ քարտէզի աւելի ազուշ քան գաւաթ մը քինինի։

10 20 և 100նոց սրուակներ։

Իւրաքանչիւր սրուակ կը կրէ անունը սեւ ապուռած . . . .

Կեցրոնատեղի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, 8 և դիմաբոր դեղարանները A.

PELLETIER

PILULES de BLANCARD

ՊԼԱՆՔԱՐԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Երկաթախառն դեղերու ամէնէն ընտիրը բնաւ չաւրուիր ու ազդեցութիւնը չի կորսնցներ. գնահատուած է՝ բժշկական Ակադեմիէն։

Կը բուժէ.

Անարիւնութիւնը, կիներու սպասակահոսութիւնը, կիներու դաշտանի յապաղումը, սկրի հիւանդութիւններն ու ծուռութիւնները։

SIROP DE BLANCARD

ՊԼԱՆՔԱՐԻ ՕՇԱՐԱԿ

Պլանքարի դեղահատներուն յար և նման է բաղադրութեան և ազդեցութեան տեսակէտով և բնաւ չաւրուիր։

Գործածութեան եղանակ։

Դեղահատերը 2 6 հատ
Օշարակ 1 3 ապր. դգալ
օրական

Կեղծիքէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութեամբ փնտռել հետեւեալը պիտակներուն վրայ։

Blancard, 40 rue Bonapart

Թուրքիոյ ընդհ. դեղարաններուն մէջ կը ծախուի։ 34 29—32

ՖՐԵՏ. ԼԷՖԼԱՆԴ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ և Աբերտիլից դէպ Քանոր ջոգենաւերը

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ամազոնեան	10500	Եթիոբիրն	3500
Էէսպրիան	10500	Աբրոմ.ան	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալճերիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Կոլոմպիան	8000	Աթենիան	2500
Ֆորշիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիտն	8000	Ալպաշիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վալսնիան	3700	Օրբրդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

Ագենտատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (99)

ԶՄԻԼ ԿԱՊՈՐԻՈ

ԴԺՈԽԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍՔԱԼ ԵՒ ՄԱՐԴԸՐԻՏ

Միւս կողմէ, նամակը պահելով՝ խուզարկութեան, կռիւի և դայթակղութեան առիթ պիտի տար... Պ. Վալորսէի կը դպչէր արդարեւ, բայց անոր նիւթած նոր դաւերն երեւան չէր կրնար հանել։

Մտաբերեց վազել երթալ իր ծերունի բարեկամին, հաշտարար դատաւորին տունը... Բայց պիտի կրնա՞ր գտնել հոն... Տեղը շատ հեռու էր, և ժամանակը կարճ...

Մտածեց մօտերը գտնուող նօտարի մը կամ դատաւորի մ'երթալ, նամակը ցուցնել և օրինակն առնել տալ, բայց այս ալ լաւ միջոց մը չէր։ Մաբրիզը կրնար ուրանալ...

Ցուսահատութիւնը կը տիրէր վրան, կ'ափսոսար իր անկարողութեան վրայ... Ցանկարծ ներշնչում մը, գիշերուան մութը պատռող փայլակի մը նման լուսաւորեց իւր ուղեղը։

—Ո՜հ, Բասքա՛լ, ազատեցա՞նք, գոչեց։

Իսկոյն, առանց այլեւս մտածելու, ամրան մը ձգեց ուսին վրայ, փեղոյր մը դրաւ գլուխն և դուրս ելաւ առանց մէկու մը բան մ'ըսելու։

Դժբազդաբար թաղն անծանօթ էր իրեն։ Երբ Բիկալ և Նօյոռ-Տամ-տը-Լօռէթ փողոցներուն անկիւնը հասաւ, շուարումը պատեց զինքը։ Դոգալով՝ անկիւնի նպարավաճառն խանութը մտաւ և յուզեալ ձայնով մը.

—Կը հաճի՞ք, պարո՛ն, այս մօտերը լուսանկարիչ մը ցոյց տալ ինձ...։

Նպարավաճառը Նօյոռ Տամ-տը-Լօռէթի փողոցը ցոյց տալով՝ ըսաւ թէ քիչ մը վար երթալով, ձախ թեւի վրայ կը գտնուի լուսանկարատունը կայ։

—Օր. Մարգերիտ՝ չնորհակալութիւն յայտնելով նպարավաճառին՝ նշանակած կողմը դնաց, և դրան մ'երկու կողմը լուսանկարներով լեցուն շրջանակներ տեսնելով՝ ներս մտաւ, և ընդարձակ բակի մ'աջ կողմը դրան մը մէջ կանգնած մարդ մը տեսնելով, առնոր մօտ գնաց և Պ. կարժան հարցուց։

—Հոս է, պատասխանեց մարդը։ Տիկինը լուսանկա՞ր հանել տալ կ'ուզէ։

—Այո՛։

—Ուրեմն ներս թող հրամմէ. երկար չպիտի սպասէ, չորս հինգ հոգի միայն կան լուսանկար հանել տուող։

—Ո՞ր չափ կը տուէ արդեօք։

—Երկու ժամու չափ։

Աղջիկը ժամանակ չունէր սպասելու։

—Զեմ կրնար սպասել, ըսաւ կարճ ձայնով. պէտք է որ Պ. կարժան տեսնեմ հիմա...։

—Սակայն, տիկի՛ն...

—Հի՛մա գնայէք կանչեցէք զինքը։

Այնպիսի հրամայական ձայնով մ'և խրոխտ նայուածքով ըսաւ, որ մարդը չվարանեցաւ այլեւս։

Փոքրիկ դահլիճ մը մտցընելով.

—Տիկինը թող հաճի քիչ մը նստիլ հոս, և ես երթամ իմայնեմ պարոնին։

Նստաւ, և իւր ըսելիքը պատրաստելու չմնաց, վայելուչ կերպարանքով երիտասարդ մը ներկայացաւ, և զլուխը խոնարհեցնելով, կէս զարմացական ձայնով մը.

—Ինձ հետ խօսիլ կ'ուզէք, տիկի՛ն, ըսաւ։

—Մեծ բարիք մը կը խնդրեմ ձեզմէ, պարո՛ն։

—Ինձմէ՞։

Օր. Մարգերիտ Պ. Վալորսէի նամակը գրպանէն հանելով և ցոյց տալով.

—Կուգամ, պարո՛ն, աղաչել ձեզ որ այս նամակս լուսանկարէք. բայց շուտով, աչքիս առջեւ...։ Երկու անձերու պատիւը կայ կողմնցընելիք ամէն մէկ վայրկենիս մէջ։

Օր. Մարգերիտի դէմքէն յայտնի էր թէ ո՞ր չափ կը նեղէր ինքզինքը խօսելու համար...։ Այտերը ծիրանի գոյն առած էին, և աչերուն պէս կը դողար...։

Պ. Քարժա, Օրիորդին դեղեցիկ սէգ աչերուն մէջ պայծղ ազնիւ ներշնչմանց բոցը և պատչառոտ երկչոտութեան լծորդուած հուրեկան կորովը տեսնելով, իբրեւ դեղարուեստագէտ՝ տարօրինակ հրապոյր մ'ոգաց սրտին մէջ, և չկրցաւ մերժել առաջարկն, որչափ և անսովոր էր։

—Պատրաստ եմ ձեր ուզածը կատարել, տիկի՛ն, պատասխանեց յարգանօք։

—Ո՜հ, պարո՛ն, դո՛ս երախտապարտ կ'ըլլէք...։

Պ. Քարժա, չկրնալով մեծ դահլիճը վերադառնալ, ուր հինգ վեց յաճախորդ կ'սպասէին անհամբեր, իւր պաշտօնեայներէն մին կանչելով հրամայեց որ շուտով բերէ պէտք եղած սարքուածը։

Վայրկենի մը մէջ կատարուեցաւ հրամանը։ Յետոյ, երբ ամէն բան պատրաստ էր.

—Հաճեցէք ինձ տալ նամակը, տիկի՛ն, ըսաւ։

Օր. Մարգերիտ առանց վարանելու յանձնեց նամակն և տարտամ ծանրութեամբ մը.

—Իմ պատիւս և ապագայս է որ ձեր ձեռքը կը յանձնեմ, պարո՛ն, և չեմ վախնար։

Լուսանկարիչն հասկցաւ աղջկան միտքէն անցածը. այսինքն թէ չէր համարձակեր գաղտնապահութիւն խնդրել իրմէ, կամ թէ անօգուտ դատեր էր։

—Պիտի կարդամ այս նամակը, տիկի՛ն, ըսաւ, բայց ես միայն. պատասխան վրայ խօսք կուտամ ձեզ...։ Ինձմէ դատ ոչ ոք պիտի տեսնէ փոքրիկը։

Օր. Մարգերիտ, յուզուելով, ձեռքն երկնցուց զոր սեղմեց Պ. Քարժա։

—Շնորհակալ եմ... դիս կրկնապէս շնորհապարտ ըրիք, ըսաւ։

Նամակի մը կատարեալ օրինակը հանել, փափուկ և շատ անգամ երկար գործողութիւն մ'է։

Սակայն քսան վայրկենի մէջ լուսանկարիչն երկու փոքր ունէր ձեռքը, երկուքն ալ իրարմէ աւելի կատարեալ։

Դոհ դէմքով մ'աչքէ անցուցեալ ետեւ, նամակն Օր. Մարգերիտի յանձնեց ըսելով.

—Մինչեւ երեք օր օրինակները պատրաստ կ'ըլլան, տիկի՛ն, և եթէ կ'ուզէք՝ հաճեցէք տալ ինձ ձեր հասցէն, և զրկեմ։

Աղջիկը ցնցուեցաւ։

—Մի՛ զրկէք, պարո՛ն, ըսաւ, ձեր քով պահեցէք... Ես անձամբ կուգամ կ'առնեմ, կամ հաւատարիմ մէկը կը զրկեմ...։

Եւ զղջալով որ վստահութիւնը պարտաւորիչ է.

—Բայց ես չեմ ուզեր մեկին, պարո՛ն, ըսաւ, առանց դիս ճանչցնելու...։ Ես Օր. Մարգերիտ տը Շալիսան եմ...։

Եւ դուրս ելաւ՝ թողլով նկարիչն ապշած և իւր դեղեցկութենէն շլացած...։

Թարգմ. Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

(Շարունակելի)